

Univerzita Karlova v Praze
Pedagogická fakulta

Centrum školského managementu

Bakalářská práce

**Úroveň právního vědomí řídících
pracovníků škol a školských zařízení**

**Level of Legal Knowing of Managers
at School and et Educational Institutions**

Ing. Lukáš Smutný

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Jindřich Kitzberger

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: Školský management

2012

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Úroveň právního vědomí řídících pracovníků škol a školských zařízení vypracoval pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato bakalářská práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

23. března 2012

.....
autor

Rád bych touto cestou vyjádřil poděkování panu RNDr. Jindřichu Kitzbergerovi za jeho cenné rady a trpělivost při vedení mé bakalářské práce. Rovněž bych chtěl poděkovat především mé ženě Mgr. Anděle Smutné, rodině a především také paní PaedDr. Ivoně Klímové za vstřícnost a pomoc při získání potřebných informací a podkladů.

.....
autor

NÁZEV:

Úroveň právního vědomí řídících pracovníků škol a školských zařízení

AUTOR:

Ing. Lukáš Smutný

KATEDRA (ÚSTAV):

Centrum školského managementu

VEDOUCÍ PRÁCE:

RNDr. Jindřich Kitzberger

ABSTRAKT:

Bakalářská práce na téma Úroveň právního vědomí řídících pracovníků škol a školských zařízení se zabývá znalostní úrovní právního vědomí ředitelů škol a školských zařízení, jakožto řídících pracovníků ve školství, analyzuje, vyhodnocuje a shrnuje určitý základ v podobě jakéhosi „právní standardu vedoucího pracovníka“. Teoretická část shrnuje základní teoretické informace, ze kterých následně vychází praktická část práce, jejíž cíl vyúsťuje ve výzkumné problematice dvou základních hypotéz, zda-li málotřídní základní školy jsou srovnatelné v úrovni právního vědomí jejich řídících pracovníků se školami úplnými, a dále zda-li úroveň právního vědomí řídících pracovníků škol je kvantitativním odrazem počtu absolvovaných vzdělávacích seminářů-kurzů v oblasti legislativy v rámci systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Praktickou část práce reprezentují výsledky z dotazníkového šetření, průzkumu, anonymních testů v podobě uzavřených otázek zaměřených na oblast aplikace legislativy.

KLÍČOVÁ SLOVA:

úroveň; právo; právní vědomí; ředitel; málotřídní školy; úplné školy; DVPP

TITLE:

Level of Legal Knowing of Managers at School and et Educational Institutions

AUTHOR:

Ing. Lukáš Smutný

DEPARTMENT:

Education Management Centre

SUPERVISOR:

RNDr. Jindřich Kitzberger

ABSTRACT:

Bachelor thesis on The Level of Legal Knowing of Managers at School and at Educational Institutions is concerning with knowledge level of legal knowing of headmasters of school and educational institutions as managers in education, analyzes, evaluates and summarizes certain basis as „legal standard of managers“. The theoretical part summarizes basic teoretical information, from which proceeds the practical part of thesis, its target results in the researched issues of two basic hypothesis if small primary schools are comparable with level of legal mind of their managers to bigger schools and after if level of legal mind of school managers is quantitative reflection of the number of completed educational courses in legislation within the system of next education for pedagogical staff. The practical part represents results from questionnaire survey, research, anonymous tests with the form of closed questions focusing on the aplication of legislation.

KEYWORDS:

level; law; legal mind; headmaster; small schools; bigger schools; next education for pedagogical staff

Obsah

1	Úvod.....	9
	Teoretická část práce	11
2	Pedagogický pracovník z pohledu legislativy	11
2.1	Předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka	12
2.1.1	Předpoklady pro výkon činnosti ředitele školy.....	12
2.2	Profesní kompetence.....	13
3	Příprava pedagogických pracovníků.....	16
4	Systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.....	18
4.1	Co je DVPP?.....	18
4.1.1	Kvalifikační vzdělávání	22
4.1.2	Normativní školení (kurzy).....	22
4.2	Vývoj a legislativa vztahující se k DVPP	23
4.3	Kde se realizuje další vzdělávání pedagogických pracovníků?	24
4.4	Akreditace	24
4.5	Vzdělávací instituce v oblasti moravskoslezského kraje s akreditovanými programy v systému DVPP orientovaných legislativním směrem	25
4.5.1	Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum, Nový Jičín, příspěvková organizace (KVIC)	26
4.5.2	Národní institut pro další vzdělávání, NIDV (Krajské pracoviště Ostrava)	27
4.5.3	Mgr. Antonín Pavera – PARIS	28
5	Formát školy	29
5.1	Pojem málotřídní škola a vznik málotřídní školy	29
5.2	Pojem úplné školy a její vznik	30

5.3	Ředitel z pohledu současně legislativy a formátu školy	31
6	Právní standard ředitele	36
	Praktická (empirická) část	38
7	Výzkumný projekt	38
7.1	Cílová skupina empirického výzkumu (základní a výběrový soubor)	38
7.2	Cíl výzkumu.....	40
7.3	Metodika šetření	40
7.4	Stanovení hypotéz.....	40
7.5	Metody výzkumu	41
7.6	Statistické zpracování dat	42
8	Výsledky výzkumu a interpretace dat.....	43
8.1	Detailní analýza právního vědomí ředitelů škol a jejich dalšího vzdělávání.....	43
8.2	Vyhodnocení hypotéz	53
8.3	Závěr empirického šetření	54
9	Závěr	55
	Požítá literatura	57
	Seznam tabulek	61
	Seznam grafů	61
	Přílohy.....	62

1 Úvod

V dnešní době jsou školy a školská zařízení již samostatnými právními subjekty (z převážné většiny příspěvkovými organizacemi nebo školskými právníckými osobami) s jistou „suverenitou“ a na ředitele/manážera jsou kladeny vyšší požadavky znalosti problematiky řízení a obecně závazných právních předpisů, a to nejen z oblasti školství. Znalost této problematiky a orientace v současných závazných právních předpisech a legislativě není mnohdy jednoduchá, úroveň právního vědomí řídicích pracovníků škol a školských zařízení determinuje jejich možný (ne)úspěch, a to nejen v pozici svého vedoucího pracovního postavení, funkce a postu, ale v organizaci jako celku.

V současnosti, kdy je v účinnosti kontroverzní novela školského zákona č. 561/2004 Sb., která má minimálně dva různé úhly pohledu výkladu a povětšinou každý zřizovatel nedbá pouze na výklad a stanovisko Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, jako navrhovatele, ale především na svůj „zřizovatelský“ pohled a možný výklad této novely. Neoddiskutovatelným faktem je, že jediný závazný právní výklad zákona či jeho novely obecně je pouze podle judikatury soudu. Obecně u škol, které jsou zřízeny státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí, dochází k aplikaci této novely zřizovatelem, a to především z jeho úhlu pohledu, který má podobu plošně řízeného vyhlášení (re)konkurzů na vedoucí pracovní místa ředitelů organizací. Ředitelé příspěvkových organizací, kteří jsou ve funkci (ke dni nabytí účinnosti novely školského zákona) nepřetržitě po dobu delší než 6 let, končí výkon práce na daném pracovním místě vedoucího zaměstnance dnem 31. července 2012. V průběhu posledních 6 měsíců pracovního poměru ředitele, nejpozději však 3 měsíce před jeho skončením, může zřizovatel vyhlásit konkurs pro další období (tedy v únoru až dubnu 2012). Zřizovatel vyhlásí konkurs vždy, navrhne-li to nejpozději 6 měsíců před koncem doby trvání pracovního poměru na dobu určitou Česká školní inspekce nebo školská rada (tedy v lednu 2012). Nedojde-li k vyhlášení konkurzu, prodlužuje se doba trvání pracovního poměru ředitele školy o dalších 6 let. Můžeme tedy konstatovat, že právníci to budou mít velmi složité a zapeklité, protože samotná poslanecká sněmovna a senát na to měly různé právní názory. Není cílem zde tedy zkoumat a polemizovat nad onou spornou otázkou, ale především poukázat na samotný fakt, že nejen odborná kvalifikace pro přímou pedagogickou činnost a praxe podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, plná způsobilost k právním úkonům, občanská a morální bezúhonnost, ale také především znalost problematiky řízení a obecně závazných právních předpisů zejména

v oblasti školství, je jedním z mnoha „povinných“ požadavků resp. předpokladů samotného uchazeče u konkurzního řízení. Lze tedy konstatovat, že od jmenování do funkce ředitele až přes další úspěšné počínání v jeho pozici vedoucího pracovního místa je jedním z mnoha předpokladů dobré právní vědomí, a to v podobě znalosti a orientace v závazných právních předpisech a legislativě z resortu školství.

Bakalářská práce, která zpracovává toto ožehavé a „novodobé“ téma „Úroveň právního vědomí řídicích pracovníků škol a školských zařízení“, je členěna na dvě hlavní části, tj. teoretická část a praktická část. Teoretická část práce shrnuje veškeré penzum teoretických informací, faktů, poznatků a v neposlední řadě zavádí určitý „právní standart vedoucího pracovníka“, který v přeneseném měřítku prezentuje soubor právních norem v podobě určitého minima a jisté „právní základny“, znalost a orientaci by měl mít vedoucí pracovník osvojenou. Tyto informace a poznatky jsou podstatné nejen pro samotnou metodologii výzkumu, ale především také z nich následně čerpá a vychází praktická část práce, která má za cíl potvrdit nebo vyvrátit základní výzkumnou problematiku, kterou reprezentují tyto dvě hypotézy:

1. *Hypotéza (H1): Málotřídní základní školy jsou srovnatelné v úrovni právního vědomí jejich řídicích pracovníků se školami úplnými.*
2. *Hypotéza (H2): Úroveň právního vědomí řídicích pracovníků škol je kvantitativním odrazem počtu absolvovaných vzdělávacích seminářů-kurzů v oblasti legislativy, a to v rámci systému DVPP.*

Výzkumná problematika praktické části práce a její základní dvě hypotézy jsou šetřeny pomocí dotazníků, průzkumů, anonymních testů v podobě uzavřených otázek zaměřených na oblast aplikace legislativy a v neposlední řadě osobními pohovory s řediteli náhodně vybraných zařízení v rámci moravskoslezského kraje.

Závěr práce shrnuje nejen teoretickou stránku práce, ale především její praktickou část, která potvrzuje či vyvrací stanovené hypotézy a navrhuje určitá řešení v dané problematice.

Teoretická část práce

V následujících odstavcích teoretické části bakalářské práce bych se chtěl zabývat vymezením teoretické základny v podobě základních pojmů, faktů a informací jako je pedagogický pracovník z pohledu současně platné legislativy a jeho předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka resp. předpoklady pro výkon činnosti ředitele školy, profesní kompetence, příprava pedagogických pracovníků, DVPP a další.

2 Pedagogický pracovník z pohledu legislativy

Dle § 2 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, je pedagogickým pracovníkem ten, kdo koná přímou vyučovací, přímou výchovnou, přímou speciálně pedagogickou nebo přímou pedagogicko-psychologickou činnost přímým působením na vzdělávaného, kterým uskutečňuje výchovu a vzdělávání na základě zvláštního právního předpisu¹ (dále jen "přímá pedagogická činnost"); je zaměstnancem právnické osoby, která vykonává činnost školy, nebo zaměstnancem státu, nebo ředitelem školy, není-li k právnické osobě vykonávající činnost školy v pracovněprávním vztahu či není-li zaměstnancem státu. Pedagogickým pracovníkem je též zaměstnanec, který vykonává přímou pedagogickou činnost v zařízeních sociálních služeb.

Přímou pedagogickou činnost vykonává:

- učitel
- pedagog v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků
- vychovatel
- speciální pedagog
- psycholog
- pedagog volného času
- asistent pedagoga
- trenér
- vedoucí pedagogický pracovník

¹ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

2. 1 Předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka

Dle § 3 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, jsou definovány předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka.

Pedagogickým pracovníkem může být ten, kdo splňuje tyto předpoklady:

- je plně způsobilý k právním úkonům
- má odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost, kterou vykonává
- je bezúhonný
- je zdravotně způsobilý
- prokázal znalost českého jazyka, není-li dále stanoveno jinak

Posuzování předpokladu zdravotní způsobilosti se řídí zvláštním právním předpisem, tj. Směrnice Ministerstva zdravotnictví č. 49/1967 Věstníku Ministerstva zdravotnictví o posuzování zdravotní způsobilosti k práci (reg. v částce 2/1968 Sb.), ve znění pozdějších předpisů.

Uznávání odborné kvalifikace a splnění předpokladu bezúhonnosti a zdravotní způsobilosti u státních příslušníků členských států Evropské unie, případně jejich rodinných příslušníků, a státních příslušníků ostatních států, kteří jsou v členském nebo jiném státě oprávněni konat přímou pedagogickou činnost, se řídí zvláštními právními předpisy, tj. Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a některých příslušníků jiných států a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace), ve znění pozdějších předpisů.

2. 1. 1 Předpoklady pro výkon činnosti ředitele školy

Předpoklady pro výkon činnosti ředitele školy definuje § 5 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, kdy ředitelem školy může být fyzická osoba, která splňuje předpoklady podle § 3 a získala praxi spočívající ve výkonu přímé pedagogické činnosti nebo v činnosti, pro kterou jsou potřebné znalosti stejného nebo obdobného zaměření, nebo v řídicí činnosti nebo v činnosti ve výzkumu a vývoji v délce 3 roky pro ředitele mateřské školy, 4 roky pro ředitele

základní školy, základní umělecké školy a školských zařízení s výjimkou školských zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy a školských zařízení pro preventivně výchovnou péči a 5 let pro ředitele střední školy, jazykové školy, konzervatoře, vyšší odborné školy a školských zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy a školských zařízení pro preventivně výchovnou péči.

Ředitelem školy zřizované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen "ministerstvo"), krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí, jehož předmětem činnosti jsou úkoly v oblasti školství (dále jen "svazek obcí"), může být jen ten, kdo vedle předpokladů uvedených v odstavci 1, § 5 uvedeného zákona č. 563/2004 Sb., získal nejpozději do 2 let ode dne, kdy začal vykonávat činnost ředitele školy, znalosti v oblasti řízení školství absolvováním studia pro ředitele škol v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků podle § 24 odst. 4 písm. a) zákona č. 563/2004 Sb.

Povinnost absolvovat studium pro ředitele školy zřizované ministerstvem, krajem, obcí a svazkem obcí se nevztahuje na ředitele škol a školských zařízení, kteří znalosti v oblasti řízení školství získali vysokoškolským vzděláním v akreditovaném studijním programu² školský management, nebo vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou zaměřeném na organizaci a řízení školství.

2. 2 Profesní kompetence

Pojem kompetence je v dnešní době jedním z nečastěji diskutovaným tématem v oblasti učitelského vzdělávání. Charakteristikou a strukturou kompetencí učitele se u nás zabývají ve svých pracích např. Průcha, 2002, Lukášová-Kantorková, 2002, Cisovská, 2003, Spilková, 2004. Někdy se v literatuře objevuje pojem profesní či klíčové dovednosti učitele např. Kyriacou, 1996, ty jsou však některými autory považovány za kvalitativně nižší kategorii, která spoluvytváří možnosti k nabytí kompetence. A přestože se stále častěji objevuje i v oficiálních školských dokumentech, není v současné době v české pedagogické teorii jednoznačně definován.

² Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Setkáváme se s řadou přístupů k problému, jak zachytit celou šíři kompetencí učitele. V Pedagogickém slovníku (Průcha, Walterová, Mareš, 2003, s. 103-104) najdeme definici, která říká, že kompetence učitele je „soubor profesních dovedností a dispozic, kterými má být vybaven učitel, aby mohl efektivně vykonávat své povolání. Obvykle jsou uváděny jako hlavní kompetence osobnostní a kompetence profesní. Osobnostní kompetence zahrnují zodpovědnost, tvořivost, schopnost řešit problémy, týmově spolupracovat, být sociálně vnímavý a reflexivní. Profesní kompetence se vztahují k obsahové složce výkonu profese („znalost předmětu“). Dnes jsou zdůrazňovány zvláště komunikativní, řídicí, diagnostické ad.“.

Na bázi profesních kompetencí je založen tzv. profesní standard, o němž se říká, že jeho smyslem, jako pojmu normativního, je stanovení kvalifikačních předpokladů pro vstup do profese (oprávnění vykonávat profesi). Profesní standard definuje nezbytné (klíčové) kompetence vyjadřující způsobilost učitele (pedagogického pracovníka) k výkonu profese v příslušné kategorii. Jinak řečeno, stanovuje to, co by měl pedagog „mít“, co by měl „umět“, aby mohl vykonávat svoji profesi a následně i zastávat vedoucí pracovní místo ředitele školy. Je tedy více než patrné, že soubor požadavků na profesní standard českého učitele je dosti rozsáhlý a náročný (Průcha, 2002).

Inspirativní přístup podle Vašutové ve své práci zveřejňuje Spilková (2004). Tento model kompetencí je vypracován na základě tzv. Delorsova konceptu „čtyř pilířů“ ve vzdělávání, kde ke každému „pilíři“ vzdělávání je přiřazena určitá funkce školy. Autorka vztahuje jednotlivé kompetence ke konkrétním vzdělávacím cílům a funkcím školy, a tím podrobněji specifikuje nároky na pedagogickou profesi. „Čtyři pilíře“ jsou následující:

Učit se poznávat – osvojovat si nástroje pochopení světa a rozvíjet dovednosti potřebné k učení se – funkce škol je kvalifikační.

Učit se žít společně s ostatními – umět spolupracovat – funkce školy je socializační.

Učit se jednat – naučit se tvořivě zasahovat do svého prostředí – funkce školy je integrační.

Učit se být – porozumět sám sobě a svému utváření v souladu s morálními hodnotami – funkce školy je personalizační.

Kupříkladu Cisovská (2003) strukturuje profesní kompetence do následujících osmi kategorií:

- *kompetence oborově předmětová*: obsahuje především multidisciplinární znalosti vyučovacích předmětů primární školy a jejich didaktické transformace,
- *kompetence didaktická a psychodidaktická* znamená ovládnutí strategií vyučování a učení v souvislosti s hlubokými znalostmi psychologických, sociálních a kauzálních aspektů,
- *kompetence obecně pedagogická*: teoreticky i prakticky ovládat procesy a podmínky výchovy na primárním stupni, orientace v kontextu výchovy a vzdělávání,
- *kompetence diagnostická a intervenční*: dovednost využití prostředků pedagogické diagnostiky ve vyučování a přizpůsobení učiva možnostem žáků,
- *kompetence sociální, psychosociální a komunikativní*: ovládání prostředků utváření příznivého klimatu ve třídě a přeneseně také v pedagogickém sboru, školní socializace žáků, dovednost orientovat se v náročných sociálních situacích ve škole i mimoškolního prostředí, ovládání prostředků pedagogické komunikace a uplatnění efektivních způsobů komunikace s rodiči, ve skrze s pedagogy a dalšími partnery školy,
- *kompetence manažerská a normativní*: základní znalost o zákonech, normách, dokumentech apod., organizační schopnosti a dovednost vedení žáků, schopnost spolupracovat s jinými institucemi,
- *kompetence profesně a osobnostně kultivující*: všeobecný rozhled v oblastech filozofie, kultury, práva, ekonomie a dovednost působit jimi na postoje žáků, kultivované vystupování na základech profesní etiky, dovednost argumentace své pedagogické práce, osobnostní předpoklady pro spolupráci s kolegy, dovednost sebereflexe a reflexe vzdělávacích potřeb a zájmů žáků.

Autorka také upozorňuje na zřetelné přesouvání těžiště z kompetence odborně předmětové ke kompetencím, které zdůrazňují osobnost žáka a komunikaci s ním a vyžadují nutnost změny role nejen učitele, ale i ostatních pedagogických pracovníků. Složitost definování kompetencí je mnohem hlubší a obsáhlejší, avšak pro potřeby mé práce budu považovat výše zmíněné definice jako dostatečně ilustrující tuto problematiku.

Nejčastěji se o kompetencích učitele píše v souvislosti s budoucí přípravou učitelů, ve smyslu jejich získávání a osvojování si. V nastávající části nastíním, jak probíhá přípravné vzdělávání učitelů a jak se do toho promítá právě problematika kompetencí.

3 Příprava pedagogických pracovníků

Úvodem chci poznamenat, že v této kapitole se budu věnovat tzv. přípravnému vzdělávání pedagogických pracovníků, což znamená přípravu na profesi na základě studia vedoucího k získání odborné pedagogické kvalifikace. Narozdíl od toho termín další vzdělávání pedagogických pracovníků označuje souhrnně různé formy profesního vzdělávání tedy nejen učitelů, ale všech pedagogických pracovníků již zaměstnaných neboli v „činné službě“ (Průcha, 2002). Tomuto tématu budu věnovat pozornost až ve čtvrté kapitole.

To, že je neustálé sledování a zvyšování kvality a funkčnosti přípravného vzdělávání pedagogických pracovníků nezbytné, dokazuje skutečnost, že akademická úroveň této přípravy sama o sobě nezaručí kvalitu. Jinak řečeno, co se týče institucionálního zabezpečení zvláště např. učitelské přípravy je Česká republika ve srovnání se světem na dobré úrovni, protože všichni učitelé získávají kvalifikace ve vysokoškolském studiu. Nicméně jinak to vypadá, jde-li o obsah a kvalitu této přípravy.

Od roku 1999 do současnosti proběhlo několik významných setkání s celostátním zastoupením v různých městech naší republiky, jejichž tématem byla právě průběžná reflexe transformačního úsilí jednotlivých fakult za uplynulá léta. Debatovalo se např. o standardu učitelské přípravy (vymezení závazných komponent studia a jejich proporce, výstupní požadavky na absolventa), proměny v pojetí pedagogiky (vlivy humanistické pedagogiky a psychologie, na dítě orientované pedagogiky, zážitkové pedagogiky), pojetí různých pedagogických disciplín (jejich posloupnost, obsah a rozsah, požadavky, propojení teoretické a praktické složky), zkvalitnění přijímacího řízení, praktické přípravy, státních závěrečných zkoušek (různé způsoby ověřování profesní způsobilosti), příprava na výuku cizích jazyků (Spilková, 2004).

Za posledních deset let se situace v přípravném vzdělávání změnila, což vyplývá z předchozího odstavce. Stejná autorka také uvádí, co konkrétně se nejvýrazněji proměnilo. Například do celkové koncepce studia i pojetí jednotlivých disciplín se promítly principy humanistické pedagogiky, personalistická koncepce a konstruktivistické přístupy. Posílila se profesionalizace učitelského vzdělávání na většině pedagogických fakult. Pedagogicko-psychologická složka tvoří dominantu, tematickou osu celého studijního programu (20 – 30 % z celkového objemu studia).

Zkvalitnil se systém praktické přípravy studentů – ucelený systém praxí v průběhu celého studia založený na gradaci procesu osvojování profesních kompetencí, důraz na teoretickou reflexi praktických zkušeností a sebereflexi studenta v roli pedagogického pracovníka.

Dále šlo také o zařazování nových oborů, disciplín, mezioborových témat v souvislosti s potřebami proměňující se školy. Je to zejména masivní vstup vzdělávání v oblasti školského managementu (na některých fakultách dokonce formou specializace resp. pregraduálního studia zakončené státní závěrečnou zkouškou). Několikaleté zkušenosti potvrzují její nezastupitelný význam jak pro studentův rozvoj osobností, tak i profesní utváření profesních kompetencí.

Výrazné jsou také inovace v celkovém pojetí, obsahu a metodách výuky některých disciplín. V pedagogické oblasti je to zejména činností pojetí výuky, uplatňování konstruktivistických přístupů, projektové výuky a kooperativního učení.

Z hlediska organizace studia došlo k jistému uvolnění, zmenšila se obligatornost výuky ve prospěch povinně volitelných a nepovinných kurzů, rozšířil se prostor pro variabilitu a vlastní profilaci studia a další.

Jak již bylo několikrát řečeno, současné pojetí vzdělávání pedagogických pracovníků se primárně zaměřuje na fakt, že by student měl v době pregraduálního studia poznat sám sebe.

Pokusím se vytyčit ty stěžejní. Stále se nedaří osobnostně sociální rozvoj optimalizovat na plošné úrovni. To znamená, že se s výše uvedenými modely můžeme setkat pouze v rámci např. konkrétní aprobace. Přitom by bylo vhodné, aby dílčí kompetence ovládali a uměli použít všichni pedagogičtí pracovníci. S tím úzce souvisí i fakt, že do jednotlivých kurzů, tímto směrem zaměřených, je volitelný vstup. Jak tedy tvrdí autor, jedná se o mimořádně motivovanou klientelu, na druhou stranu je zde mnoho budoucích pedagogů, kteří se po dobu svého studia s aktivitami rozvíjející jejich profesní kompetence nesetkají, např. z důvodu obavy z vlastního selhání.

Přestože došlo ke změně k lepšímu, stále se nedaří vyvážit teoretické a praktické složky v přípravě budoucích pedagogických pracovníků. Teorie dostává stále ještě více prostoru, což se odráží zvláště také na kvalitě praktické přípravy. To znamená, že se často nabízejí spíše vzorky jednotlivých technik pro rozvoj profesních kompetencí, což má do systemické

a intenzivní činnosti daleko. Často bývá vyčítána „zkostnatělost“, ztuhlost samotných vzdělavatelů pedagogů, čímž je míněno jejich ne příliš velká náklonnost experimentovat. Nutností se také stává skutečnost, že pro získání a osvojení kompetencí musí absolvovat pedagogický pracovník dlouhou pouť. Nestačí pouze absolvovat jeden předmět. Jde o dlouhodobý a komplexní proces, během něhož je budoucí pedagogický pracovník vystaven různým faktorům, které ho ovlivňují a formují. V neposlední řadě musím zmínit také výstup z pregraduální přípravy. Nabytá způsobilost je totiž v současné době připisována formálně, bez ověření. Často se v tomto ohledu zmiňuje praktická část státní zkoušky např. videozáznamy vyučovacích pokusů a další. V dnešní době je zapotřebí, nejlépe již v pregraduální přípravě, vyzbrojit pedagogického pracovníka základními poznatky a informacemi, které jednou zúročí ve své řídicí praxi, ať už řízení pedagogického procesu, školské a pracovní právo, ekonomika, vedení lidí apod.

Tyto nedostatky přípravného vzdělávání pedagogických pracovníků se však dají napravit, a tím mohou eliminovat problémy související pak s vlastní praxí pedagogických pracovníků a následnou praxí ve vedoucím pracovním místě ředitele organizace. Slouží k tomu třeba systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Tomuto tématu bych se rád věnoval v další kapitole.

4 Systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

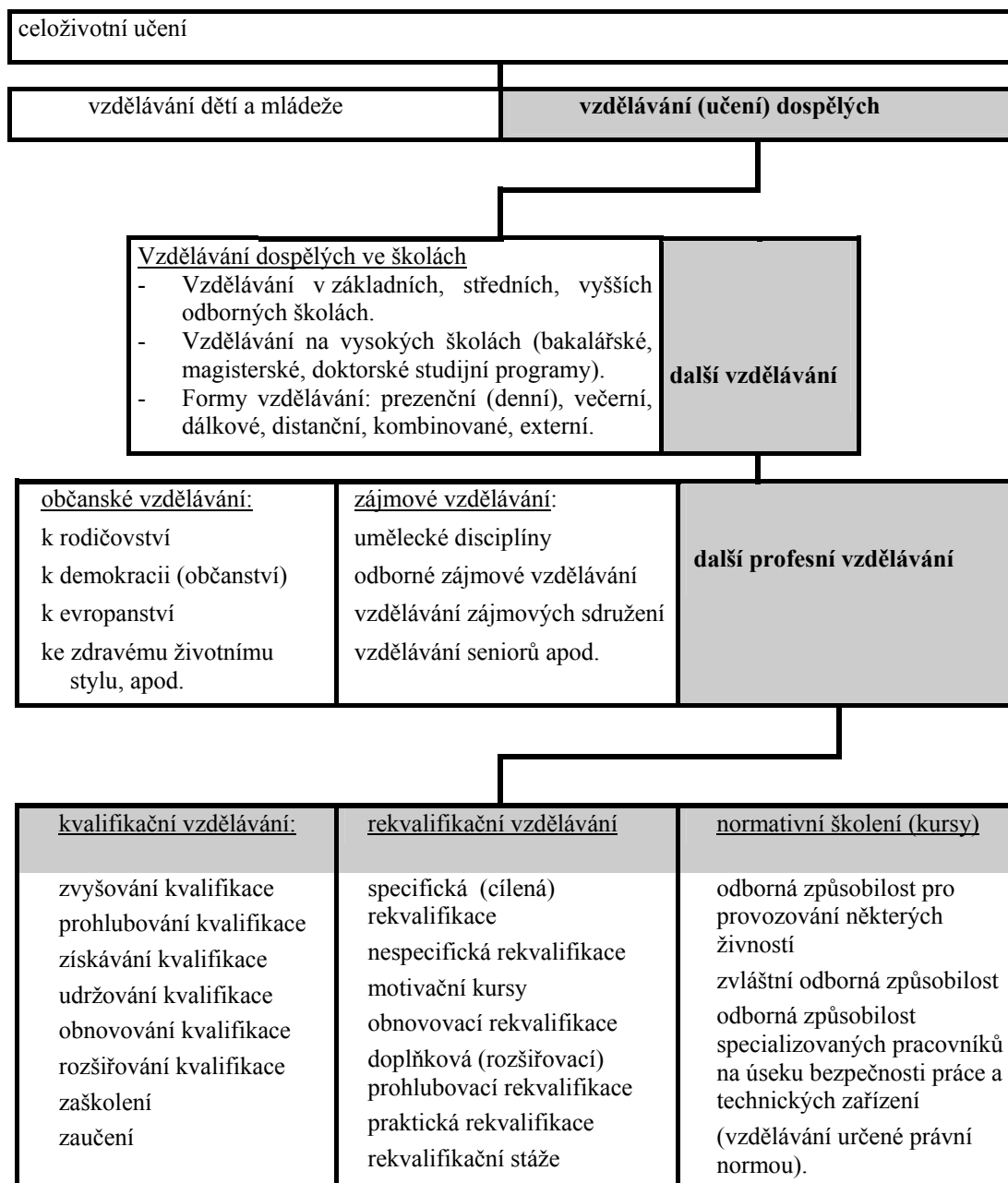
Nyní zpět k otázce dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (dále DVPP). Vymežit jednoduše, co to vlastně další vzdělávání pedagogických pracovníků je, není zrovna snadné. Je to dáno hlavně tím, že po dlouhá léta byl systém DVPP značně nepřehledný. Od roku 1989 se nepodařilo vytvořit fungující systém zařízení DVPP, který by vydržel déle než 4 roky.

4.1 Co je DVPP?

Celý systém DVPP spadá v podstatě do systému celoživotního učení (dále CŽU)³, což

³ Celoživotní učení spojuje individuální i společenský rozvoj ve všech směrech a prostředcích v rámci formalizovaném, tedy ve školních institucích, v zařízeních odborné přípravy; terciálním vzdělávání, vzdělávání dospělých; v prostředí neformálním, tedy doma, v zaměstnání a v jiných společenských celcích. Jedná se o systémový přístup: zaměřuje se na standardy vědomostí a dovedností, které platí pro všechny děti od nejútlejšího věku k učení po celý život a koordinovat snahy o zajištění příslušných možností pro všechny dospělé, bez ohledu na zaměstnané usilující o postoupení na vyšší kvalifikační stupeň či nezaměstnané, kteří se potřebují requalifikovat.“ V Memorandu EU o celoživotním učení (2000) se hovoří o všeživotním učení („lifewide“), které obrací pozornost na rozšíření učení tak, aby probíhalo bez ohledu na životní etapu, místo, čas a formu učení. Memorandum také v rámci celoživotního učení rozlišuje vzdělávání formální, neformální

přehledně znázorňuje tabulka č. 1 (Informace, 2004). Problematice celoživotního učení a dalšího vzdělávání je věnována pozornost zejména v koncepčním materiálu MŠMT Národním programu rozvoje a vzdělávání, tzv. Bílé knize (2001) a v dokumentu Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy ČR (2002). Dalším dokumentem, který velmi konkrétně určuje budoucnost celoživotního učení je Memorandum o celoživotním učení (2000). Neměl bych také opomenout dokument Strategie rozvoje lidských zdrojů v ČR (2003).

Tabulka č. 1 (Informace, 2004)

a informální. Všechny tyto oblasti hrají v rámci celoživotního učení významnou úlohu a jsou si co do významu rovnocenné (Celoživotní učení, 2006).

Jak uvádí Šťastnová (2002), můžeme rozeznávat v podstatě dvě etapy CŽU, a to na počáteční vzdělávání a další vzdělávání. Počáteční vzdělávání zahrnuje veškeré vzdělávání, které probíhá před prvním vstupem na trh práce, tedy na základní vzdělávání, všeobecné sekundární vzdělávání a počáteční odborné vzdělávání (včetně vzdělávání na terciární úrovni). Další vzdělávání je tak jakékoliv vzdělávání či učení, které probíhá po prvním vstupu vzdělávajícího se na trh práce (ať již v pozici zaměstnaného či nezaměstnaného).

Nyní ovšem zpět k záležitosti, co to vlastně je DVPP. Nejvhodnější je vysvětlení, jak chápe DVPP samotné Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále MŠMT). Kupříkladu Karabec (2004) informuje ve své zprávě, že „další vzdělávání pedagogických pracovníků považuje MŠMT za systemický a kontinuální proces, který poskytne záruku odborné kvalifikace pedagogických pracovníků od jejich nástupu do praxe po celou dobu jeho trvání“.

Pedagogický pracovník má tedy nejen možnost účastnit se dalšího vzdělávání, ale dokonce dle Zákona 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a změně některých zákonů (dále jen Zákon o pedagogických pracovnících), ve znění pozdějších předpisů, má povinnost po dobu výkonu své pedagogické činnosti účastnit se dalšího vzdělávání, kterým si obnovuje, upevňuje, zvyšuje a doplňuje kvalifikaci.⁴

Naprosto neodmyslitelnou součástí celého systému jsou ředitelé škol (případně vedoucí pracovníci), kteří organizují další vzdělávání pedagogických pracovníků, a to dle předem stanoveného plánu.

K tomu, aby se pedagogičtí pracovníci opravdu dále vzdělávali a chtěli se vzdělávat, je musí ředitelé (jiní vedoucí pracovníci) motivovat. Motivací může být např. umožnění čerpání tzv. „studijního volna“ v rozsahu 12 pracovních dnů (po tuto dobu přísluší náhrada platu rovna výši ušlého platu), postoupení pedagogického pracovníka v kariérním systému⁵ po absolvování příslušného kurzu, a v neposlední řadě také finanční podpora, respektive finanční spoluúčast ředitele na dalším vzdělávání.

Dalším způsobem, jak mohl ředitel motivovat své zaměstnance, bylo využívání rozvojových programů, které vypisovalo MŠMT. Mezi ně patřil např. rozvojový program

⁴ Zvýšením kvalifikace se rozumí též její získání nebo rozšíření.

⁵ Kariérní systém je soubor pravidel, stanovených pro zařazení pedagogických pracovníků do kariérních stupňů.

ve vzdělání s názvem Zpřístupnění DVPP základních škol s ročníky pouze 1. stupně nebo rozvojový program Vzdělávání ředitelů škol a školských zařízení.

Podstatou programu bylo poskytnutí účelově vázaných prostředků (dotace) na podporu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků vedoucího k implementaci reformy školství do praxe (MŠMT, 2006). Tyto programy byly však kritizovány především proto, že se jedná pouze o jednorázové a nesystémové řešení.

Vyhláška 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků (dále jen Vyhláška o DVPP), ve znění pozdějších předpisů, platná od září 2005, rozšiřuje druhy dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků o tzv. průběžné vzdělávání. Zmiňovaná vyhláška v § 1 současně definuje druhy dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků jako je: studium ke splnění kvalifikačních předpokladů, studium ke splnění dalších kvalifikačních předpokladů a v neposlední řadě studium k prohlubování odborné kvalifikace.

Na základě výše uvedených informací tehdejší doby jsem se rozhodl názorně rozdělit jednotlivé druhy dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na kvalifikační, normativní školení a průběžné vzdělávání (viz. tabulka č. 3, převzato a upraveno Kohnová, 2004), a v následujících pár řádcích se pokusím tyto jednotlivé druhy stručně popsat.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků			
Kvalifikační vzdělávání		Normativní školení (kurzy)	Průběžné další vzdělávání
<i>Postgraduální studium</i> * <i>vstupním předpokladem je VŠ diplom⁶</i> Studium: rozšiřující, - specializační, - rozdílové, - funkční.	<i>Rekvalifikační vzdělávání</i> * změna kvalifikace změna kvalifikace pro určitý stupeň, typ školy specifické je: doplňující pedagogické studium	Školení podmiňující výkon činnosti (často povinná) * legislativně stanoveno podle: - charakteru činnosti - aktuální potřeby stanoveny specifické podmínky účasti, certifikace (povinné např. pro učitele chemie)	Průběžné (kontinuální) prohlubování a obnova profesních kompetencí ⁷ - <i>průběžně</i> během učitelovy profesní dráhy probíhající kurzy a školení - <i>soustavná metodická a servisní činnost zařízení pro DVPP</i> , a aktivní činnost u pedagogických pracovníků pro rozvoj školy nad rámec běžné výuky

Tabulka č. 2 (převzato a upraveno od Kohnová, 2004)

⁶ U SŠ maturitní vysvědčení.

⁷ Vymezení profesních kompetencí je velice těžké, neboť dosud není jednoznačně definován (Kantorková-Lukášová, 2002).

4. 1. 1 Kvalifikační vzdělávání

Je to postgraduální vzdělávání, které vede k získání další kvalifikace v rámci profese, doplnění vzdělání, rozšíření a vzdělání o aprobovanost pro nový vyučovací předmět, případně pro jiný typ školy, získání specializace nebo získání kvalifikace pro výkon specifické funkce ve školství. Dále se dělí na:

- *rozšiřující studium* – vzdělávání umožňující rozšířit z různých důvodů předmětovou aprobaci, získat aprobovanost pro vyučování dalšímu předmětu,
- *specializační studium* – vzdělávání určené pro přípravu pedagogických pracovníků pro činnosti nad rámec jejich aprobace, např. studium zaměřené na obory speciální pedagogiky, na výchovné poradenství, ICT koordinátorství, knihovnictví apod.,
- *rozdílové studium* – jedná se o získání kvalifikace na základě absolvování „modulově“ upraveného studijního programu, kdy jsou studiem doplněny neabsolvované složky příslušného oboru či předmětu,
- *funkční studium* – studium pro pracovníky ve školství vedoucí k dosažení dalších dovedností a získání kompetencí pro vyšší funkční postavení, např. pro řídicí činnosti (školský management),
- *doplňující pedagogické studium* – určeno pro pedagogické pracovníky, kteří mají odbornou způsobilost, ale nemají způsobilost pedagogickou.

4. 1. 2 Normativní školení (kurzy)

Tyto kurzy mohou být z určitých důvodů povinné; toto vzdělávání je vázané na výkon určité činnosti, kde je předpisem stanovena povinnost nebo doporučení odpovídajícího školení. Jedná se například o školení související s bezpečností práce, předpisy pro práci s nebezpečnými materiály apod.

Průběžné další vzdělávání

- *kurzy a podobné vzdělávací akce* – řadí se sem jednotlivé kurzy, vzdělávací cykly, letní školy atd.,
- *soustavná metodická a servisní činnost zařízení pro další vzdělávání učitelů* – toto další vzdělávání provádějí instituce dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Je to činnost metodická, poradenská, konzultační, ale i vzdělavatelská, informační a koordinační.

4. 2 Vývoj a legislativa vztahující se k DVPP

Celý systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, jak jsem již uvedl v první kapitole, je velmi dynamický, stále se vyvíjející. Možná právě z tohoto prostého důvodu byl po mnoho let nepřehledný, nejednoznačný a neměl stabilní ukotvení v naší legislativě. Po roce 1989 došlo v této oblasti k několika změnám, kdy se jedné straně něco rušilo, a v zápětí se to na straně druhé obnovovalo, aby to mohlo být posléze opět zrušeno.

Protože MŠMT věnuje dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků stále pozornost, byla vzhledem k této skutečnosti v roce 2002 zpracována Koncepce dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků jako koncepce střednědobá na období let 2002 – 2005. Toto období je možné pokládat za období přechodné (Karabec, 2004). V návaznosti na výše zmíněnou Koncepci DVPP vydalo MŠMT „Zprávu o reorganizaci pedagogických center“ (2004).

Cílem reorganizace, která skončila k 31.12.2004, byla transformace stávajících pedagogických center v jedinou organizaci se sídlem v Praze s odloučenými pracovišti ve všech krajích (dnes Národní institut dalšího vzdělávání). Souběžně s Koncepcí DVPP byla předložena také Koncepce DVPP školských zařízení pro zájmové vzdělávání.⁸

Vše, co jsem dosud uvedl, byly „pouhé“ koncepce, příkazy, pokyny MŠMT, které však vedly k současnému legislativnímu ukotvení dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. V současné době se řídíme těmito legislativními dokumenty, které považuji za stěžejní:

- Zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákonem č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁸ Tento materiál rozšiřuje, upravuje a konkretizuje koncepci DVPP na podmínky uvedených školských zařízení. Celý tento materiál měl být určen ředitelům a dalším profesionálním pedagogickým pracovníkům školských zařízení. Výsledkem celého tohoto dění v tehdejší době mělo být zřízení tří základních institucí, které by spadaly přímo pod MŠMT, a jejich hlavní činností by bylo právě další vzdělávání v oblasti zájmového vzdělávání. Tyto tři instituce opravdu vznikly. Byly to: Institut dětí a mládeže MŠMT Praha, Institut zájmového vzdělávání MŠMT Hořovice a Středisko vzdělávání, informací a služeb MŠMT Prachatice. Na základě příkazu tehdejší ministryně školství mládeže a tělovýchovy byla zahájena transformace těchto institutů, která trvala do 30. června 2005. Výsledkem transformace byla jediná přímo řízená organizace MŠMT, a to Národní institut dětí a mládeže MŠMT v Praze (dále NIDM). Zbylé dvě organizace v tehdejší době nezaklikly, ale fungovaly jako odloučené pracoviště NIDM.

- Vyhláškou č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů.

4.3 Kde se realizuje další vzdělávání pedagogických pracovníků?

Další vzdělávání pedagogických pracovníků se uskutečňuje tak, jak to vymezuje Zákon o pedagogických pracovnících (2004), a to:

- na vysokých školách, v zařízeních dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a v jiných zařízeních (vzdělávacích institucích) na základě akreditace udělené ministerstvem,
- samostudiem,
- dalším vzděláváním zdravotnických pracovníků podle zvláštního právního předpisu.

Tato zařízení pro DVPP zajišťují další vzdělávání pedagogických pracovníků škol a školských zařízení, poskytují školám a školským zařízením poradenství v otázkách metodiky a řízení škol a školských zařízení a dále zprostředkovávají informace o nových směrech a postupech ve vzdělávání a zajišťují koordinaci podpůrných činností pro školy a školská zařízení, rozvojových programů a dalších akcí.

4.4 Akreditace

Při vstupu platnosti resp. účinnosti Vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů, byly v této oblasti novinkou akreditace. Akreditaci uděluje tzv. akreditační komise, která rozhoduje o přijetí nebo naopak o nepřijetí veškerých návrhů. Akreditační komisi zřizuje MŠMT (její činnost a složení dále upravuje shora uvedená Vyhláška). Akreditovat je možné buď instituci, ta se akredituje na dobu 6 let, nebo program, ten se akredituje na dobu 3 let.

Není možné akreditovat program, aniž bychom neměli akreditovanou instituci. Akreditační komise také vypisuje termíny akreditaci a vede seznam všech akreditovaných institucí a programů.⁹ MŠMT ulehčuje akreditace tím, že je možné požádat o ně online

⁹ Tento seznam je k nalezení online na oficiálních stránkách MŠMT.

prostřednictvím formulářů, vyvěšených na oficiálních stránkách ministerstva. Stejně tak zde najdeme i návod, vysvětlivky a popisky, jak o akreditace žádat. Dokladem o absolvování dalšího vzdělávání je osvědčení vydané vzdělávací institucí, která vzdělávací akci pořádala.

V této kapitole jsem se pokusil vymezit systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Souhrn těchto informací nepovažuji v žádném případě za vyčerpávající a celistvý. Celý tento systém je terčem častých kritik. Stále se diskutuje o tom, zda-li je systém dostatečně kreativní a motivační, nebo jde jen o „sběr“ formálních osvědčení, která však jen málo odpovídají skutečným potřebám pedagogických pracovníků a škol, o tom, že přestože již má své ukotvení v legislativě, stále postrádá systematičnost a pevně danou koncepci, a v neposlední řadě také o způsobu financování DVPP.

Hodnocení DVPP však není prioritou této práce. Podstatnější je to, jestli se v rámci DVPP pořádají legislativně orientované vzdělávací aktivity, které by mohly dobře a kvalitně seznámit pedagogické pracovníky, kteří zastávají funkce na vedoucích pracovních místech ředitelů organizací resp. škol a školských zařízení, s novinkami v oblasti legislativy nejen z resortu školství.

4.5 Vzdělávací instituce v oblasti moravskoslezského kraje s akreditovanými programy v systému DVPP orientovaných legislativním směrem

S předchozí kapitoly už víme, jaká zařízení organizují DVPP. V následující kapitole bych rád představil konkrétní instituce v působnosti moravskoslezského kraje, které nabízejí vzdělávací aktivity v různých formách s legislativní orientací. Výběr institucí jsem po předchozím podrobném prozkoumání jednotlivých organizací, ať už ve státní či nestátní sféře a porovnáváním jednotlivých konkrétních nabídek, zúžil na ty největší.

Z tohoto mapování jsem zjistil, že mezi jednotlivými organizacemi můžeme najít značné rozdíly. Nejlépe reprezentuje tuto oblast neziskový sektor. Je to dáno jistě tím, že účelem jejich působení není zisk, ale pocit z dobře odvedené práce. Věří tomu, co dělají, věří, že to má smysl, že to bude fungovat. Přidává jim také fakt, že členy jednotlivých neziskových organizací jsou nejen „blázniví“ nadšenci, ale i odborníci se skvělými znalostmi. Každé vzdělávací instituci, která byla takto vybrána, budu věnovat maximálně jednu stránku, a to především v podobě základních informací.

4. 5. 1 Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum, Nový Jičín, příspěvková organizace (KVIC)

IČO	62330403	U VŠ resortní identifikátor (RID)	
Název vzdělávacího zařízení – žadatel:	Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum, Nový Jičín, příspěvková organizace		
Adresa	Místo	Ulice	PSČ
	Nový Jičín	Štefánikova 7/826	741 11
Právní forma zřízení	příspěvková organizace	Typ organizace	Vzdělávací instituce krajské
Pracoviště (pokud je odlišné od sídla)	Místo	Ulice	PSČ
Kontaktní osoba	Jméno: Mgr. Eva Mokrošová		
	Telefon: 556 764768	Fax: 556 764 761	e-mail: eva.mokrosova@kvic.cz
Č.j. MŠMT naposledy vydaného osvědčení		15110/2011-25	
Statutární orgán (ředitel) vzdělávacího zařízení		PaedDr. Petr Habrnál	
Webové stránky zařízení		http://www.kvic.cz	

Tabulka č. 3 (záznam „KVIC“ převzat z databáze DVPP, kterou vede MŠMT na <http://dvpp.msmt.cz/advpp/vybdvpp.asp>)

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum, Nový Jičín, příspěvková organizace, je příspěvkovou organizací Moravskoslezského kraje. Zápis v obchodním rejstříku je nahrazen Usnesením č. 15/426/1 zastupitelstva Moravskoslezského kraje.

Hlavním účelem a předmětem činnosti organizace je ve smyslu zřizovací listiny a jejího zařazení do rejstříku škol a školských zařízení:

- zajištění dalšího vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení
- poskytování poradenství v otázkách metodiky a řízení škol a školských zařízení
- zprostředkování informací o nových směrech a postupech ve vzdělávání
- zajištění koordinace podpůrných činností pro školy a školská zařízení, rozvojových programů a dalších aktivit

4. 5. 2 Národní institut pro další vzdělávání, NIDV (Krajské pracoviště Ostrava)

IČO	45768455	U VŠ resortní identifikátor (RID)	
Název vzdělávacího zařízení – žadatel:	Národní institut pro další vzdělávání (zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků)		
Adresa	Místo	Ulice	PSČ
	Praha 1	Jeruzalémská 957/12	110 00
Právní forma zřízení	příspěvková organizace	Typ organizace	Pedagogická centra
Pracoviště (pokud je odlišné od sídla)	Místo	Ulice	PSČ
	Praha 1	Jeruzalémská 12	110 00
Kontaktní osoba	Jméno: Mgr. Eva Keclíková		
	Telefon: 222 122 262	Fax:	e-mail: keclikova@nidv.cz
Č.j. MŠMT naposledy vydaného osvědčení		27 389/2007-25-573	
Statutární orgán (ředitel) vzdělávacího zařízení		Mgr. Helena Plitzová	
Webové stránky zařízení		www.nidv.cz	

Tabulka č. 4 (záznam „NIDV“ převzat z databáze DVPP, kterou vede MŠMT na <http://dvpp.msmt.cz/advpp/vybdvpp.asp>)

NIDV vznikl na začátku roku 2004 spojením čtrnácti krajských pedagogických center. Instituce zpočátku působila pod názvem Pedagogické centrum Praha. Později bylo rozhodnuto o jejím přejmenování, pod novým názvem funguje od 1. dubna 2005. NIDV je příspěvkovou organizací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Svá pracoviště má ve všech krajských městech ČR.

Oproti jiným organizacím, které se zabývají podobnou činností, má NIDV výhodu celostátní působnosti a velmi široké lektorské základny. Proto se věnuje především těm tématům ve vzdělávání učitelů, která je třeba řešit pružně a v celostátním měřítku. V současné době priority NIDV tvoří např. vzdělávání týkající se kurikulární reformy, vzdělávání školského managementu nebo vzdělávání v jazycích, jehož potřeba souvisí se zvyšujícími se nároky na jazykovou vybavenost učitelů. NIDV, kromě praktické přípravy a realizace vzdělávacích programů, se zaměřuje také na analýzu potřeb v dalším vzdělávání pedagogických pracovníků a na vlastní tvorbu koncepce v této oblasti.

4. 5. 3 Mgr. Antonín Pavera – PARIS

IČO	10032045
Název firmy – žadatele	Mgr. Antonín Pavera - PARIS
Jméno: MGR. Antonín Pavera	
Karviná-Ráj	Svážná 1275/1 734 01
Telefon: 603533703	Fax: e-mail: paris.ka@seznam.cz
Webové stránky zařízení	www.paris-karvina.cz

Tabulka č. 5 (záznam „Mgr. Antonín Pavera – PARIS“ převzat z databáze DVPP, kterou vede MŠMT na <http://dvpp.msmt.cz/fadvpp/vybdvpp.asp>)

Mgr. Antonín Pavera – PARIS, je fyzickou osobou podnikající, působí v oblasti vzdělávacích aktivit již od roku 1990 a není zapsán v obchodním rejstříku. Jeho vzdělávací agentura PARIS pořádá odborné semináře a připravuje studijní programy zejména v Moravskoslezském kraji a také ve většině krajských měst České republiky. Specializuje se na vzdělávání pracovníků ve školství. Uskutečnila desítky seminářů pro školy a školská zařízení, a to při úplném přechodu škol na samostatné právní subjekty. Aktuálně zařazuje témata k novým školským zákonům, financování škol, odměňování pracovníků ve školství, pracovněprávním otázkám, FKSP a dalším, jenž jsou určena zejména vedoucím pracovníkům, ekonomům, účetním a dalším pedagogickým a správním zaměstnancům škol a školských zařízení i odborným pracovníkům státních orgánů ve školství.

Vzdělávací agentura PARIS má uděleny akreditace MŠMT v rámci systému DVPP a MVČR. Veškeré semináře pro oblast školství mají udělenou akreditaci MŠMT. Agentura předkládá k akreditaci rovněž semináře pro územně samosprávné celky.

Vzdělávací agentura PARIS připravuje a zajišťuje od roku 2006 akreditovaný vzdělávací program v rámci DVPP - Studium pro ředitele škol a školských zařízení (FS I).

Soustavně se také věnuje vzdělávání vedoucích pracovníků, ekonomů, personalistů a účetních podnikatelských subjektů, institucí, státních orgánů a neziskových organizací.

Vydavatelství a nakladatelství PARIS se orientuje na vydávání odborných publikací se zaměřením na oblast školství, přičemž se soustřeďuje na legislativní změny, pracovněprávní, ekonomickou a účetní problematiku škol a školských zařízení.

5 Formát školy

V této kapitole bych velmi rád představil dva typy formátu škol, které jsou běžnými prvky na poli našeho českého základního školství, ať už se jedná o školy „malotřídní“ a na druhé straně školy úplné.

5.1 Pojem malotřídní škola a vznik malotřídní školy

Pojem malotřídní škola dnes není oficiálním názvem, ale je to název, který je známý a užíváný nejen lidmi pohybujícími se ve školství, ale i širokou veřejností.

Poprvé byl pojem malotřídní škola vymezen v učebních osnovách z roku 1933. Jednalo se o školu, která měla ve třídě buď všechny ročníky, nebo v každé třídě více než jeden ročník (Musil, Sedláček, 1964, s. 5).

Platná legislativa vymezuje tento typ škol v § 46 zákona č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. *Základní vzdělávání v základní škole má 9 ročníků a člení se na první stupeň a druhý stupeň. První stupeň je tvořen prvním až pátým ročníkem a druhý stupeň šestým až devátým ročníkem. V místech, kde nejsou podmínky pro zřízení všech 9 ročníků, lze zřídit základní školu, která nemá všechny ročníky.*

Dále se o existenci těchto škol dozvídáme v § 5 vyhlášky č. 48/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů. *Na prvním stupni školy lze do jedné třídy zařadit žáky z více než jednoho ročníku prvního stupně. Na druhém stupni školy nelze do jedné třídy zařadit žáky z více než jednoho ročníku druhého stupně. Do jedné třídy nelze zařadit žáky prvního a druhého stupně.*

§ 4 vyhlášky č. 48/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů, uvádí počty žáků na třídy.

U tohoto typu škol se můžeme setkat také s názvy: škola tvořena pouze třídami prvního stupně, jednostupňová škola, nebo neúplná škola. Spojené ročníky v jedné třídě jsou nejstarším útvarem základního školství a v dnešní době mají stále své důležité místo. Byly zřízeny především v malých vesnicích. Tvoří skoro 40% z celkového počtu základních škol. Platí pro ně stejné zákony a mají stanovené stejné výstupy ve znalosti učiva, jako školy s devíti ročníky. Vznik malotřídní školy upravuje školský zákon č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

5.2 Pojem úplné školy a její vznik

Úplná škola, oproti její málotřídní verze, je tvořena oběma stupni, tj. 1. stupněm a 2. stupněm a jsou zde zastoupeny všechny ročníky základního vzdělávání. Vznik úplné školy stejně jako jejího málotřídního ekvivalentu upravuje školský zákon č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Školský zákon č. 561/2004 Sb., v § 8 taxativně a přesně vymezuje právní postavení škol a školských zařízení, a to takto:

(1) Kraj, obec a dobrovolný svazek obcí, jehož předmětem činnosti jsou úkoly v oblasti školství (dále jen "svazek obcí"), zřizuje školy a školská zařízení jako školské právnické osoby nebo příspěvkové organizace podle zvláštního právního předpisu.¹⁰

(2) Ministerstvo zřizuje školy a školská zařízení jako školské právnické osoby nebo státní příspěvkové organizace podle zvláštního právního předpisu¹¹ a § 169.

(3) Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo spravedlnosti a Ministerstvo práce a sociálních věcí zřizuje školy a školská zařízení jako organizační složky státu¹² nebo jako jejich součásti.

(4) Ministerstvo zahraničních věcí zřizuje školy při diplomatické misi nebo konzulárním úřadu České republiky jako součást těchto úřadů.

(5) Ministerstva uvedená v odstavcích 2 až 4 plní funkci zřizovatelů škol a školských zařízení jménem státu.

(6) Registrované církve a náboženské společnosti, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy,¹³ ostatní právnické osoby nebo fyzické osoby zřizují školy a školská zařízení jako školské právnické osoby nebo jako právnické osoby podle zvláštních právních předpisů,¹⁴ jejichž předmětem činnosti je poskytování vzdělávání nebo školských služeb podle tohoto zákona.

(7) Právnická osoba a organizační složka státu nebo její součást může vykonávat činnost školy nebo školského zařízení, školy a školského zařízení, nebo i více škol nebo školských zařízení.

¹⁰ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona.

¹¹ § 54 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

¹² Zákon č. 219/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

¹³ § 7 odst. 1 písm. e) zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech).

¹⁴ Například obchodní zákoník, zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

5.3 Ředitel z pohledu současně legislativy a formátu školy

Postavení ředitele a jeho působnost, ať už málotřídní či úplné základní školy, upravuje zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Shora uvedený školský zákon v § 131 přesně vymezuje postavení ředitele v rámci organizace a jeho povinnosti plynoucí z jeho vedoucího pracovního místa, a to následně:

(1) Ředitel je statutárním orgánem školské právnické osoby. Ředitel rozhoduje ve věcech školské právnické osoby, pokud tento zákon nestanoví jinak.

(2) Ředitele školské právnické osoby zřízené ministerstvem, krajem, obcí nebo svazkem obcí jmenuje a odvolává zřizovatel za podmínek a postupem stanoveným v § 166.

(3) Ředitele školské právnické osoby zřízené jinou právnickou osobou nebo fyzickou osobou podle § 124 odst. 2 písm. b) jmenuje a odvolává zřizovatel na návrh rady, v případě uvedeném v § 129 odst. 4 a 5 rada, a to za podmínek stanovených v § 166 odst. 1.

(4) Ředitel školské právnické osoby zřízené jinou právnickou osobou nebo fyzickou osobou podle § 124 odst. 2 písm. b) je ze své činnosti odpovědný radě.

(5) Ředitel školské právnické osoby zřízené jinou právnickou osobou nebo fyzickou osobou podle § 124 odst. 2 písm. b)

a) předkládá radě návrh rozpočtu školské právnické osoby a jeho změn, návrh střednědobého výhledu jejího financování a návrh roční účetní závěrky,

b) předkládá radě návrh vnitřního mzdového předpisu a organizačního řádu školské právnické osoby,

c) předkládá radě návrhy změn zřizovací listiny, po jejich projednání radou je předává zřizovateli,

d) předkládá radě ke schválení návrhy právních úkonů, k nimž se v souladu s § 132 odst. 2 vyžaduje předchozí souhlas rady,

e) se účastní jednání rady s hlasem poradním.

Jeho povinnosti dále upravuje a vymezuje § 164, a to takto:

(1) Ředitel školy a školského zařízení

a) rozhoduje ve všech záležitostech týkajících se poskytování vzdělávání a školských služeb, pokud zákon nestanoví jinak,

- b) odpovídá za to, že škola a školské zařízení poskytuje vzdělávání a školské služby v souladu s tímto zákonem a vzdělávacími programy uvedenými v § 3,*
 - c) odpovídá za odbornou a pedagogickou úroveň vzdělávání a školských služeb,*
 - d) vytváří podmínky pro výkon inspekční činnosti České školní inspekce a přijímá následná opatření,*
 - e) vytváří podmínky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a pro práci školské rady, pokud se podle tohoto zákona zřizuje,*
 - f) zajišťuje, aby osoby uvedené v § 21 byly včas informovány o průběhu a výsledcích vzdělávání dítěte, žáka nebo studenta,*
 - g) zajišťuje spolupráci při uskutečňování programů zjišťování výsledků vzdělávání vyhlášených ministerstvem,*
 - h) odpovídá za zajištění dohledu nad dětmi a nezletilými žáky ve škole a školském zařízení.*
- (2) Ředitel školy zřizuje pedagogickou radu jako svůj poradní orgán, projednává s ním všechny zásadní pedagogické dokumenty a opatření týkající se vzdělávací činnosti školy. Při svém rozhodování ředitel školy k názorům pedagogické rady přihlédne. Pedagogickou radu tvoří všichni pedagogičtí pracovníci školy.*

Z pohledu této práce a výzkumné problematiky, kterou reprezentují předem stanovené hypotézy, je velmi zajímavý § 165 (školského zákona), který řediteli stanovuje a ukládá práva a povinnosti, které se velmi dotýkají jeho samotného rozhodování, ve výsledku a širším kontextu také jeho právního vědomí. Jeho práva a povinnosti, v rámci jeho rozhodování, výše zmíněný paragraf vymezuje a definuje následovně:

- (1) Ředitel školy a školského zařízení, které zřizuje stát, kraj, obec nebo svazek obcí, dále*
 - a) stanovuje organizaci a podmínky provozu školy a školského zařízení,*
 - b) odpovídá za použití finančních prostředků státního rozpočtu přidělených podle § 160 až 163 v souladu s účelem, na který byly přiděleny.*
- (2) Ředitel školy a školského zařízení, které zřizuje stát, kraj, obec nebo svazek obcí, rozhoduje o právech a povinnostech v oblasti státní správy v těchto případech:*
 - a) zamítnutí žádosti o povolení individuálního vzdělávacího plánu podle § 18 a zamítnutí žádosti o přeřazení žáka nebo studenta do vyššího ročníku podle § 17 odst. 3,*
 - b) přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání podle § 34 a ukončení předškolního vzdělávání podle § 35, zařazení dítěte do přípravného stupně základní školy speciální podle § 48a, zařazení dítěte do přípravné třídy základní školy podle § 47,*
 - c) zamítnutí žádosti o odklad povinné školní docházky podle § 37,*

- d) převedení žáka do odpovídajícího ročníku základní školy podle § 39 odst. 2,*
- e) přijetí k základnímu vzdělávání podle § 46, přestupu žáka podle § 49 odst. 1, převedení žáka do jiného vzdělávacího programu podle § 49 odst. 2 a zamítnutí žádosti o povolení pokračování v základním vzdělávání podle § 55 odst. 2,*
- f) přijetí ke vzdělávání ve střední škole podle § 59 a následujících, vyšší odborné škole podle § 93 a následujících a v konzervatoři podle § 88,*
- g) zamítnutí žádosti o přestup, změnu oboru vzdělání, přerušení vzdělávání a opakování ročníku podle § 66 a 97,*
- h) zamítnutí žádosti o pokračování v základním vzdělávání podle § 55 odst. 1,*
- i) podmíněné vyloučení a vyloučení žáka nebo studenta ze školy nebo školského zařízení podle § 31 odst. 2 a 4,*
- j) zamítnutí žádosti o uznání dosaženého vzdělání podle § 70 a 100,*
- k) povolení a zrušení povolení individuálního vzdělávání žáka podle § 41.*

Z pohledu zřizovatelů škol a školských zařízení, v převážné většině právní formy příspěvkových organizací a školských právnických osob, je jeden z nejdůležitějších výroků uveden v § 166 školského zákona. Tento paragraf upravuje jmenování a následné důvody pro odvolávání ředitele organizace z jeho vedoucího pracovního místa, a to následovně:

(1) Ředitel školské právnické osoby, ředitel příspěvkové organizace¹⁵ nebo vedoucí organizační složky státu nebo její součástí je ředitelem všech škol a školských zařízení, jejichž činnost daná právnická osoba nebo organizační složka státu nebo její součást vykonává. Ředitelem školské právnické osoby, ředitelem příspěvkové organizace nebo vedoucím organizační složky státu nebo její součástí může být jmenován pouze ten, kdo splňuje předpoklady pro výkon činnosti ředitele školy nebo školského zařízení stanovené zvláštním právním předpisem¹⁶.

(2) Ředitele školské právnické osoby zřizované ministerstvem, krajem, obcí nebo svazkem obcí, ředitele příspěvkové organizace nebo vedoucího organizační složky státu nebo její součástí jmenuje na vedoucí pracovní místo zřizovatel na základě jím vyhlášeného konkursního řízení na období 6 let.

(3) V průběhu posledních 6 měsíců pracovního poměru ředitele školy nebo školského zařízení na dobu určitou, nejpozději však 3 měsíce před jeho skončením, může zřizovatel

¹⁵ § 54 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů. § 27 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁶ Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

vyhlásit konkurs na ředitele školy nebo ředitele školského zařízení pro další období. Zřizovatel vyhlásí konkurs vždy, navrhne-li to nejpozději 6 měsíců před koncem doby trvání pracovního poměru na dobu určitou Česká školní inspekce nebo školská rada. Nedojde-li k vyhlášení konkursu, prodlužuje se doba trvání pracovního poměru na dobu určitou ředitele školy nebo školského zařízení o dalších 6 let.

(4) Ředitele školské právnické osoby zřizované ministerstvem, krajem, obcí nebo svazkem obcí, ředitele příspěvkové organizace nebo vedoucího organizační složky státu nebo její součásti zřizovatel odvolá z vedoucího pracovního místa v případě

a) pozbytí některého z předpokladů pro výkon činnosti ředitele školy nebo školského zařízení stanovených zvláštním právním předpisem¹⁷,

b) nesplnění podmínky zahájení a úspěšného ukončení studia k získání odborné kvalifikace podle zvláštního právního předpisu¹⁷,

c) nesplnění podmínky získání znalostí z oblasti řízení školství studiem pro ředitele škol a školských zařízení podle zvláštního právního předpisu¹⁷, nebo

d) organizačních změn, jejichž důsledkem je zánik vedoucího pracovního místa ředitele.

(5) Ředitele školské právnické osoby zřizované ministerstvem, krajem, obcí nebo svazkem obcí, ředitele příspěvkové organizace a vedoucího organizační složky státu nebo její součásti může zřizovatel v průběhu doby trvání pracovního poměru na dobu určitou odvolat z vedoucího pracovního místa z důvodů

a) závažného porušení nebo neplnění právních povinností vyplývajících z jeho činnosti, úkolů a pravomocí na vedoucím pracovním místě ředitele, které bylo zjištěno zejména inspekční činností České školní inspekce nebo zřizovatelem,

b) na návrh školské rady nebo České školní inspekce.

(6) Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem náležitosti vyhlášení konkursního řízení, složení konkursních komisí pro posuzování uchazečů o jmenování na vedoucí pracovní místa uvedená v odstavci 2 a pravidla pro sestavování, činnost a rozhodování těchto konkursních komisí.

(7) Ředitelem školy nebo školského zařízení, jejichž činnost vykonává právnická osoba neuvedená v odstavci 1, může být pouze ten, kdo splňuje předpoklady pro výkon funkce ředitele školy nebo školského zařízení stanovené zvláštním právním předpisem¹⁷. Tato osoba je ředitelem všech škol a školských zařízení, jejichž činnost daná právnická osoba vykonává.

¹⁷ Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

V kapitole „Ředitel z pohledu současně legislativy a formátu školy“ jsem uvedl a shrnul stěžejní legislativní rámec, a to k postavení vedoucího pracovního místa ředitele v rámci organizace. Orientace v proběhlé novele školského zákona, která vzbudila toliko velký rozruch v řadách zasvěcené veřejnosti, zřizovatelů škol, ale především ředitelů samotných, není zcela jednoduchá.

Jak jsem již předeslal, z pohledu této práce je velmi zajímavý § 165 školského zákona, který skýtá mnoha úskalí v podobě právního vědomí, která jsou potřebná pro výkon samotného aktu rozhodování ředitele a jistou měrou toto determinují. Dobré rozhodování a v přeneseném měřítku i správná podoba výsledného dokumentu, který reprezentuje samotné rozhodnutí a jeho výrokovou část např. ve správním řízení¹⁸ resp. aktu ovlivňuje a je ve velké míře závislé na právním podvědomí ředitelů škol a školských zařízení, i když v dnešní době jsou šablony nejdůležitějších právních aktů v každé druhé příručce či rádci.

Samozřejmě nad ředitelem visí „Damoklův meč“ v podobě § 166 odst. 5 písm. a, který ředitele odvolává z důvodů závažného porušení nebo neplnění právních povinností vyplývajících z jeho činností, úkolů a pravomocí na vedoucím pracovním místě ředitele, které bylo zjištěno zejména inspekční činností České školní inspekce nebo zřizovatelem. Závažné porušení může také plynout z nedostatku jejich právního vědomí, ale jak se tvrdí, neznalost zákona neomlouvá. Bohužel v záplavě dnešní legislativy v resortu školství a její neustálé novelizace se setkáváte i s případy, kdy někteří ředitelé jsou již natolik zmateni, že žádost o dovolenou řeší téměř ve správním řízení.

Plně chápu a jsem si vědom, co do formátu školy a velikosti managementu jsou značné rozdíly. Na malotřídních školách je většinou ředitel odkázán sám na sebe, zatímco na „velkých“ a úplných školách má většinou rozvětvený management, v některých případech i právníka za zády jako „paušální službu“. Vše tedy řeší společnými silami k možné dokonalosti v rámci možností.

Můžeme zatím pouze v zásadě polemizovat, zda-li ředitelé obou typů škol z hlediska jejich formátu (málotřídní a úplné školy) jsou „vyzbrojeni“ stejnými či obdobnými znalostmi, které nedílnou měrou určují a utvářejí jejich právní vědomí.

¹⁸ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

6 Právní standard ředitele

Tato kapitola pojednává a zpracovává jakési právní minimum, ve kterém by se měl ředitel školy či školského zařízení orientovat, a to nejen z důvodů jeho vedoucího pracovního postavení.

Současný uchazeč konkurzního řízení, který bude následně jmenován do vedoucího pracovního místa ředitele organizace, a to na školu zřizovanou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí, jehož předmětem činnosti budou úkoly v oblasti školství, musí získat nejpozději do 2 let ode dne, kdy začal vykonávat činnost ředitele školy, znalosti v oblasti řízení školství absolvováním studia pro ředitele škol v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků podle § 24 odst. 4 písm. a) Zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, pokud nevykonává činnost ředitele školy alespoň 10 let.

Povinnost absolvovat studium pro ředitele školy zřizované ministerstvem, krajem, obcí a svazkem obcí se nevztahuje na ředitele, který znalosti v oblasti řízení školství získal vysokoškolským vzděláním v akreditovaném studijním programu školský management, nebo vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou zaměřeném na organizaci a řízení školství.

Nejenom právní standard, ve kterém je obsažena i určitá právní základna a minimum znalostí, zpracovává již na samém začátku Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, a to v rámci dokumentu „*Standardy pro udělování akreditací DVPP, Č.j. 26 451/2005-25, 30 908/2005-25, 10 405/2008-6/IPPP*“ (viz. Příloha 2 a 3), který podrobně rozvádí a definuje onu minimální podobu a strukturovaný obsah kvalifikačního studia v oblasti řízení školství, tedy „*Studium pro ředitele škol a školských zařízení podle §5 odst. 2 zákona č. 563/2004 Sb. a § 5 vyhlášky č. 317/2005 Sb.*“.

Cílem tohoto kvalifikačního studia (dříve známého pod Funkční studium 1, ve zkr. FS1) pro ředitele škol a školských zařízení je připravit vedoucí pracovníky na výkon řízení školy, prohloubit znalosti v oblasti managementu s cílem dosáhnout optimální úrovně základních řídicích kompetencí. Získat znalosti a dovednosti v řízení právního školského subjektu. Připravit vedoucí pracovníky tak, aby se dokázali vyhnout závažným pochybením ve všech základních oblastech uvedených v obsahu studia.

Moduly ve studiu jsou čtyři:

- základy práva,

I. MODUL – Základní právní předpisy a jejich aplikace ve školství,

Základní právní předpisy, které upravují oblast školství; Vyučovací jazyk a vzdělávání příslušníků národnostních menšin; Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a vzdělávání nadaných dětí, žáků a studentů; Povinná školní docházka; Předškolní vzdělávání; Základní vzdělávání; Střední vzdělávání, vyšší odborné vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři; Rada a školská rada (§132 a 167 až 168 zákona č.561/2004 Sb.); Správní řízení; Řešení stížností; Vztah ředitele a České školní inspekce; Kontrolní funkce ČŠI; Rejstřík škol a školských zařízení, matrika; Poskytování informací; Ochrana osobních údajů;

- pracovní právo,

II. MODUL - Pracovní právo;

Pracovní smlouva, dohoda o provedení práce, dohoda o pracovní činnosti; Skončení pracovního poměru; Kolektivní smlouva; Cestovní náhrady a vysílání pracovníků na pracovní cesty; Popisy práce pedagogických i nepedagogických zaměstnanců; Platové výměry zaměstnanců školy, platové třídy a stupně, nárokové a nenárokové složky platu; Zdravotní a sociální pojištění; BOZP, PO a CO na škole; Dovolená, náhradní volna, práce přesčas, pracovní volno při překážkách v práci na straně zaměstnance; Základní povinnosti zaměstnanců a vedoucích zaměstnanců; atd.,

- financování školy,
- organizace školy a pedagogického procesu.

Příklady některých kompetencí získaných studiem: „Umí se orientovat v základní školské legislativě, „Umí zformulovat správní rozhodnutí“, „Zná pravidla řešení stížností“, „Umí stanovit a formulovat popisy práce pedagogických a nepedagogických zaměstnanců“, atd.

Právní standard a jakési právní minimum na základě shora uvedených informací vidím v orientaci a základní znalosti *Zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů*, a *Zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů*. Z tohoto titulu jsem výzkumné šetření v podobě dotazníků směřoval na podobu uzavřených testových otázek, a to ze znalosti těchto dvou základních zákonů jako určitého segmentu legislativy z resortu školství.

Praktická (empirická) část

7 Výzkumný projekt

Oblast celoživotního vzdělávání resp. dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a oblast školského práva resp. legislativy z resortu školství jsou značně rozsáhlé, hlavní pozornost je v této práci soustředěna na právní vědomí ředitelů škol a školských zařízení a jejich další profesní, průběžné vzdělávání v oblasti práva.

Jedním z důvodů mého výběru je ten fakt, že sám jsem působil a dodnes se pohybuji v oblasti základního a středního školství. Podle statistických údajů představují ředitelé základních škol velmi početnou skupinu a následně také zaujímají v dalším vzdělávání významnou roli.

7.1 Cílová skupina empirického výzkumu (základní a výběrový soubor)

Pro určení vývoje resp. úrovně právního vědomí řídících pracovníků škol a školských zařízení v moravskoslezském kraji jako celokrajském měřítku, budou základním souborem základní školy úplné (1. a 2. stupeň ZŠ) do 1000 žáků a základní školy neúplné (pouze 1. stupeň ZŠ) do 300 žáků v daném kraji a výběrový soubor budou tvořit náhodně vybraná zařízení v moravskoslezském kraji, a to ve vypovídajícím počtu oslovených respondentů, aby byl zajištěn reprezentující vzorek. Při výběru bude zohledněno místo, ve kterém se zařízení nachází (obec, menší městský obvod, velký městský obvod, menší město, velké město) tak, aby ve všech městech v rámci kraje byla zachována různorodost (umístění) shora uvedených zařízení.

Dle níže uvedené tabulky č. 6 bylo vybráno 150 respondentů resp. dotazovaných ředitelů škol, kteří zastupují organizace a zařízení, tj. 108 úplných základních škol a 42 neúplných základních škol (malotřídních), což odpovídá cca 1/3 celkového počtu zařízení v moravskoslezském kraji.

Celkový počet výskytů úplných základních škol v moravskoslezském kraji:	323
---	-----

z toho dotazovaných respondentů (ředitelů škol)	108
---	-----

Celkový počet výskytů neúplných základních škol v moravskoslezském kraji:	123
---	-----

z toho dotazovaných respondentů (ředitelů škol):	42
--	----

Okres	Územní obvod, ve kterém se nachází požadovaný druh zařízení	Druh zařízení: Základní škola „ZŠ“ (celkový počet výskytů)		Respondenti: ředitelé ZŠ (počet oslovených respondentů, výběr)	
		úplná	neúplná	úplná	neúplná
Bruntál	Bruntál	11	8	4	3
	Krnov	13	4	4	1
	Rýmařov	4	4	1	1
Frýdek-Místek	Frýdek-Místek	23	16	8	5
	Frýdlant nad Ostravicí	7	4	2	1
	Jablunkov	6	9	2	3
	Třinec	16	7	5	2
Karviná	Bohumín	7	1	2	0
	Český Těšín	6	1	2	1
	Havířov	22	4	7	1
	Karviná	16	0	5	0
	Orlová	12	1	4	0
Nový Jičín	Bílovec	8	8	3	3
	Frenštát pod Radhoštěm	5	2	2	1
	Kopřivnice	12	6	4	2
	Nový Jičín	16	5	5	2
	Odry	5	4	2	1
Opava	Hlučín	10	8	3	3
	Kravaře	6	2	2	1
	Opava	30	18	10	6
	Vítkov	6	1	2	0
Ostrava-město	Ostrava	82	10	27	3
Celkem za Moravskoslezský kraj		323	123	108	42

Tabulka č. 6 (Základní a výběrový soubor. Zřizovatel: Moravskoslezský kraj, Obec, Soukromník, Církev, Státní správa ve školství)

Zdroj: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/sk_seznam.html

7.2 Cíl výzkumu

Cílem této práce je zhodnotit a analyzovat oblast právního vědomí ředitelů škol a školských zařízení v působnosti moravskoslezského kraje, kteří zastupují Základní školy úplné a Základní školy neúplné (málotřídní), zjistit postoje k jejich dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků. Konkrétněji svoji pozornost zaměřuji na problematiku dalšího vzdělávání ředitelů shora uvedených organizací v rámci systému DVPP, a to v oblasti legislativy a práva z resortu školství.

7.3 Metodika šetření

Nejvhodnější metodou pro výzkum právního vědomí ředitelů úplných a neúplných základních škol a jejich dalšího vzdělávání v oblasti školského práva a legislativy, ve kterém chceme zjistit názory a postoje respondentů, je dotazník. Dotazník je jedním z nejběžnějších nástrojů pro sběr dat pro různé typy průzkumů. Skládá se ze série otázek, v našem případě uzavřených, jejichž cílem je získat názory a fakta od respondentů. Oproti jiným typům průzkumů jako například osobní nebo telefonický rozhovor, pozorování, skupinový rozhovor, je možné prostřednictvím dotazníku získat informace a názor na konkrétní problematiku.

Dotazník patří mezi nejrozšířenější metodu získávání dat v pedagogickém výzkumu. Objektivnost metody či techniky je dána stupněm a mírou její nezávislosti na osobě uživatele. Na první pohled je dotazník jednoduchou záležitostí, ale každý dotazník má i svá pravidla, požadavky a úskalí, které je nutné respektovat.

7.4 Stanovení hypotéz

Prováděný výzkum popisuje situaci právního vědomí ředitelů úplných a neúplných základních škol, jejich postoje a přístup k dalšímu vzdělávání ředitelů základních škol, a to v oblasti školského práva a legislativy. Výzkum probíhal v moravskoslezském kraji a jeho cílem bylo zmapovat situaci a potvrdit nebo vyvrátit stanovené hypotézy, které měly za funkci předpověď vztahu mezi dvěma proměnnými.

1. *Hypotéza (H1): Málotřídní základní školy jsou srovnatelné v úrovni právního vědomí jejich řídicích pracovníků se školami úplnými.*

2. *Hypotéza (H2): Úroveň právního vědomí řídících pracovníků škol je kvantitativním odrazem počtu absolvovaných vzdělávacích seminářů-kurzů v oblasti legislativy, a to v rámci systému DVPP.*

7.5 Metody výzkumu

Prostřednictvím dotazníku chci získat informace o situaci právního vědomí ředitelů škol a jejich dalšího vzdělávání v oblasti práva a legislativy. Výzkumný dotazník obsahuje celkem 15 otázek, které jsou seřazeny v pěti hlavních okruzích:

1. základní informace o respondentovi,
2. informace o vzdělávací instituci, kde byly dosaženy znalosti v oblasti řízení školství absolvováním studia pro ředitele škol v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků podle § 24 odst. 4 písm. a) zákona č. 563/2004 Sb., nebo jeho ekvivalent,
3. uzavřené testové otázky z oblasti školského práva a legislativy,
4. informace o počtu uskutečněných vzdělávacích akcí zaměřených na oblast školského práva a legislativy, a to za poslední kalendářní rok 2011,
5. informace o nejvyhledávanější vzdělávací instituci, která poskytuje ředitelům škol a školských zařízení v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků vzdělávací akce, kurzy a semináře z oblasti školského práva a legislativy.

Co se týče forem požadovaných odpovědí, jsou ve výzkumu použity otázky uzavřené, kdy respondent vybírá z nabídnutých odpovědí. U všech otázek je možnost pouze jedné odpovědi. Důvodem je získání přesného a taxativního postoje účastníka resp. respondenta. Některé otázky se u ředitelů škol zaměřují a dotýkají počtu absolvovaných vzdělávacích aktivit, akcí, kurzů a seminářů se specializací na školské právo a legislativu, a to v rámci systému DVPP za poslední kalendářní rok 2011. Cílovou skupinu tvoří ředitelé základních škol úplných a neúplných. Do projektu bylo zahrnuto celkem 150 základních škol na území moravskoslezského kraje (viz. tabulka č. 6).

Z důvodů nedostatku času ze strany ředitelů škol, a to bez ohledu na formát školy a umístění, nebyly uskutečněny zamýšlené osobní pohovory. Tento nedostatek času pramenil již z faktu, že výzkum probíhal koncem fiskálního roku 2011, kdy každý z ředitelů nemá času nazbyt a jsem velmi rád alespoň za to, že věnovali pozornost dotazníkům.

7.6 Statistické zpracování dat

Vybrané dotazníky budou nejprve podrobeny logické kontrole pro zachycení a vyřazení záměrně znehodnocených případů. V další fázi bude vytvořena statistická databáze všech odpovědí vyhodnocení a zpracování do grafů. Pro grafické znázornění využiji programu Microsoft Excel a následně grafické znázornění umístím do této práce.

Interpretace výsledků bude rozdělena na pět vzájemně propojených částí:

1. charakteristika respondentů zapojených do výzkumu,
2. analýza nejpočetnějšího výskytu vzdělávací instituce kde bylo dosaženo studium pro ředitele škol v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků podle § 24 odst. 4 písm. a) zákona č. 563/2004 Sb., nebo jeho ekvivalent,
3. analýza uzavřených testovacích otázek z oblasti školského práva a legislativy,
4. analýza počtu uskutečněných vzdělávacích akcí zaměřených na oblast školského práva a legislativy, a to za poslední kalendářní rok 2011,
5. analýza nejvyhledávanější vzdělávací instituce, vyhledávaná řediteli škol, která poskytuje v rámci DVPP vzdělávací akce, kurzy a semináře z oblasti školského práva a legislativy.

8 Výsledky výzkumu a interpretace dat

8.1 Detailní analýza právního vědomí ředitelů škol a jejich dalšího vzdělávání

Online dotazník resp. jeho odkaz¹⁹ byl distribuován mailem k rukám ředitelů jednotlivých základních škol, a to po předchozí domluvě. Vyplnění dotazníků bylo dobrovolné a zcela anonymní, vyplnili ho ředitelé a ředitelky. Online dotazníky byly rozeslány na vybrané základní školy úplné a neúplné v rámci moravskoslezského kraje. Celkem bylo vráceno 121 vyplněných dotazníků (z toho 88 vyplněných dotazníků z úplných základních škol, a 33 vyplněných dotazníků z neúplných základních škol). Dotazníkové šetření proběhlo v prosinci 2011 a respondenti odpovídali na testovací otázky z oblasti školského práva a legislativy a také dále hodnotili jejich účast na dalším vzdělávání v této oblasti za rok 2011. V následujících grafech jsou znázorněny hodnoty získané z hodnocení respondentů a výsledky jsou porovnávány a objasňovány. Navíc jsou v grafech zaznamenány i základní údaje o respondentech, jako typ školy, ve které na vedoucím pracovním místě dotazovaný ředitel(ka) působí, pohlaví či věk dotazovaných. Vyhodnocením dotazníků jsem chtěl získat a zároveň zhodnotit právní vědomí ředitelů škol a současně vedle základních informací o respondentech i statistické údaje z oblasti DVPP. Výzkumný dotazník obsahuje celkem 15 otázek, které jsou seřazeny v pěti hlavních okruzích:

1. základní informace o respondentovi,
2. informace o vzdělávací instituci, kde byly dosaženy znalosti v oblasti řízení školství absolvováním studia pro ředitele škol v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků podle § 24 odst. 4 písm. a) zákona č. 563/2004 Sb., nebo jeho ekvivalent,
3. uzavřené testové otázky z oblasti školského práva a legislativy,
4. informace o počtu uskutečněných vzdělávacích akcí zaměřených na oblast školského práva a legislativy, a to za poslední kalendářní rok 2011,
5. informace o nejvyhledávanější vzdělávací instituci, která poskytuje ředitelům škol a školských zařízení v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků vzdělávací akce, kurzy a semináře z oblasti školského práva a legislativy.

¹⁹

<https://accounts.google.com/ServiceLogin?service=writely&passive=1209600&continue=http://docs.google.com/%23&followup=http://docs.google.com/<mpl=homepage>

Obecnou charakteristiku respondentů zjišťuji v otázkách č. 1 až 4, otázky jsou orientovány na formát školy (úplná či neúplná základní škola), pohlaví, věk a v neposlední řadě informaci o vzdělávací instituci, kde byly dosaženy znalosti v oblasti řízení školství absolvováním studia pro ředitele škol v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků podle § 24 odst. 4 písm. a) zákona č. 563/2004 Sb., nebo jeho ekvivalent.

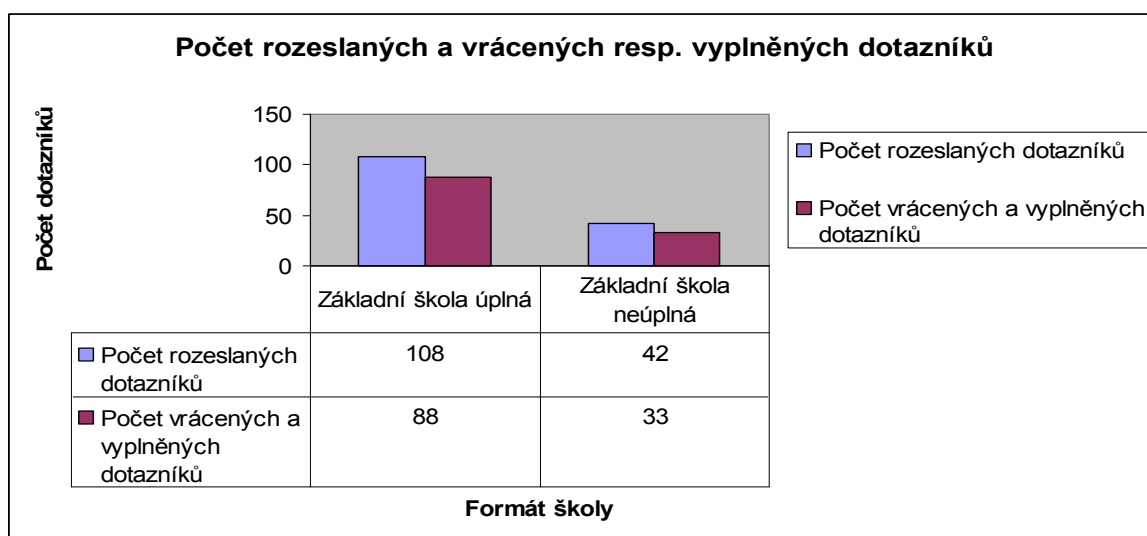
Informace z uzavřených testových otázek z oblasti školského práva a legislativy zajišťují otázky č. 5 až 13.

Informace o počtu uskutečněných vzdělávacích akcí zaměřených na oblast školského práva a legislativy, a to za poslední kalendářní rok 2011 sleduje otázka č. 14.

Informace o nejvyhledávanější vzdělávací instituci, která poskytuje ředitelům škol a školských zařízení v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků vzdělávací akce, kurzy a semináře z oblasti školského práva a legislativy, sleduje a zabezpečuje poslední otázka č. 15.

Vyhodnocení otázky č. 1 - Respondenti ze strany formátu školy, rozeslaných dotazníků a jejich návratnosti

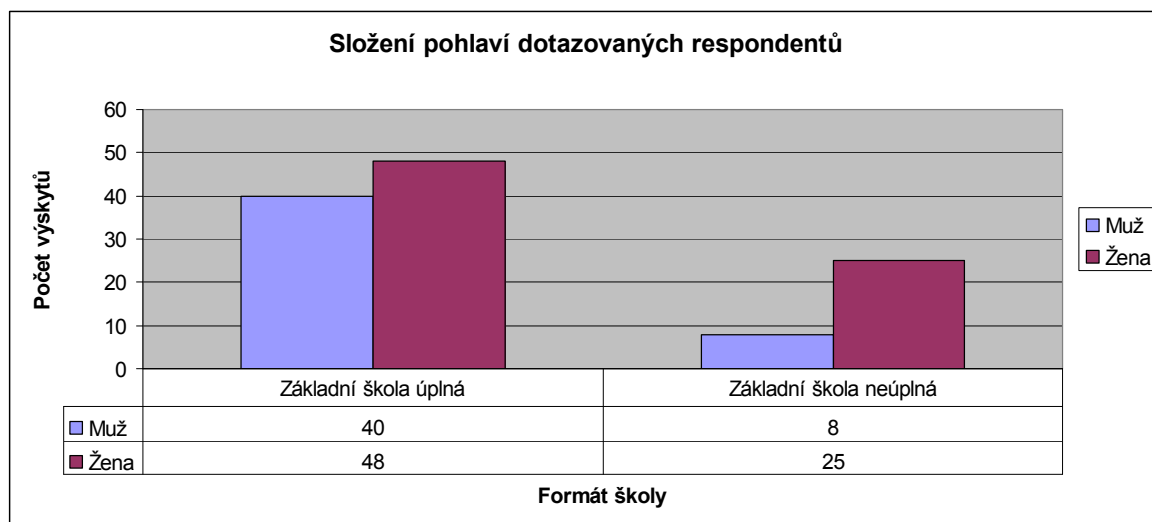
V realizovaném průzkumu bylo odesláno 150 dotazníků osloveným respondentům (108 dotazníků Základním školám úplným a 42 dotazníků Základním školám neúplným), z čehož se vrátilo zpět 121 řádně vyplněných dotazníků (88 dotazníků odeslalo nazpět Základní školy neúplné a 42 dotazníků Základní školy neúplné). Úspěšnost návratnosti rozeslaných dotazníků jednotlivým respondentům činí 80,67 %. Touto poměrně vysokou úspěšností návratnosti lze konstatovat, že proběhlý výzkum bude mít vypovídací hodnotu.

Graf č. 1 (Respondenti ze strany formátu školy, rozeslaných dotazníků a jejich návratnosti)

Vyhodnocení otázky č. 2 - Pohlaví dotazovaných respondentů

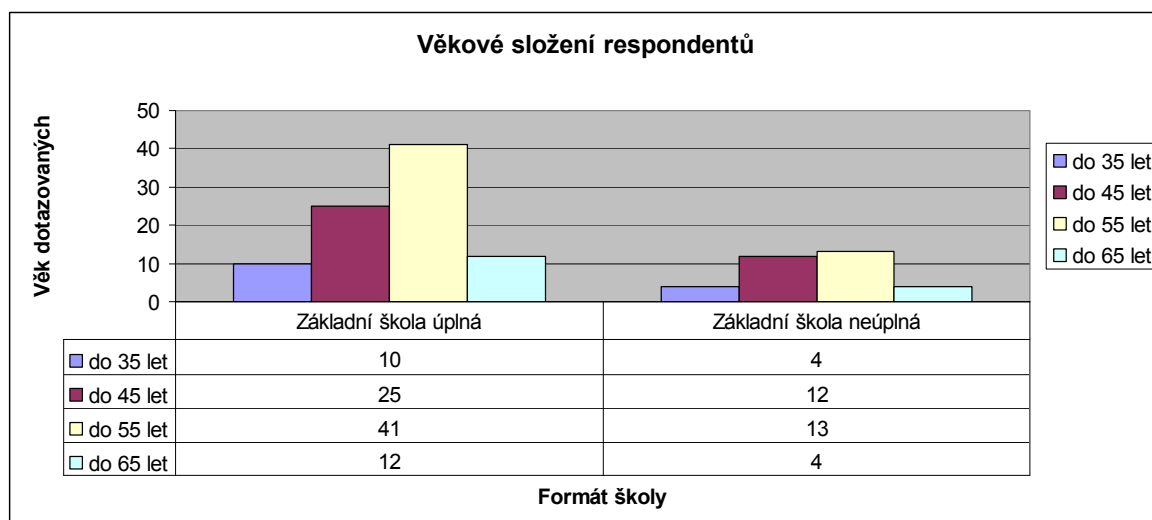
Realizovaného výzkumu se zúčastnilo 121 respondentů, z toho 73 žen. Z hlediska pohlaví mají v základních školách výhradní zastoupení ženy. Muži jsou v základní škole spíše zastoupeni v menším poměru. Společností diskutovaný trend feminizace školství objasňují hlediska nízké finanční atraktivnosti pro muže v základních školách.

Graf č. 2 (Pohlaví dotazovaných respondentů)

Vyhodnocení otázky č. 3 - Věk dotazovaných respondentů

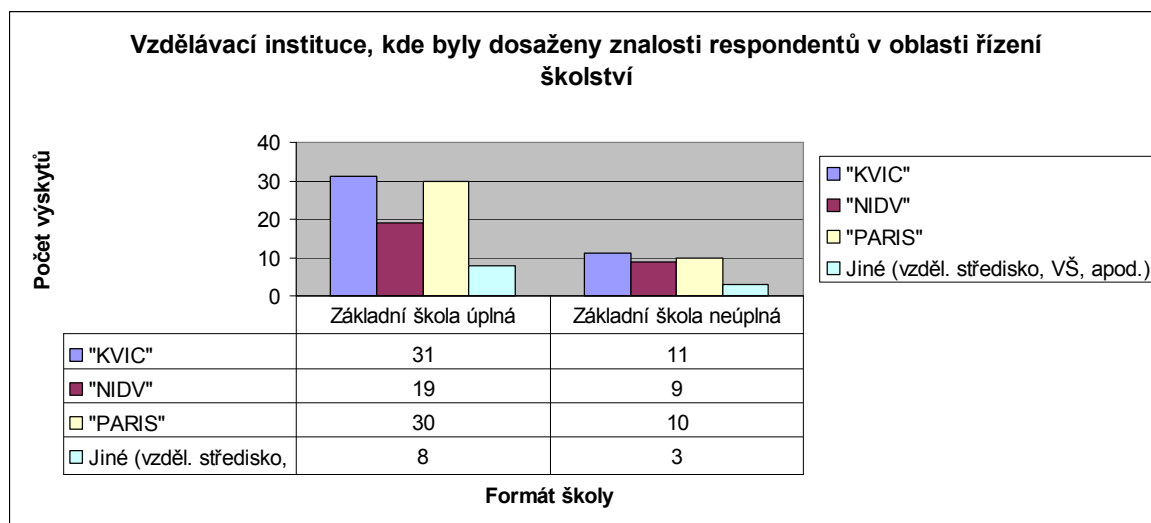
Do výzkumu byly zahrnuty čtyři věkové kategorie ředitelů škol v rozpětí do 35 let až po dosažení hranice do 65 let. Výsledky dotazníku nám vypovídají o tom, že v základních školách je velice nízké zastoupení skupiny respondentů do 35 let.

Graf č. 3 (Věkové složení respondentů)

Vyhodnocení otázky č. 4 - vzdělávací instituce, kde byly dosaženy znalosti respondentů v oblasti řízení školství absolvováním studia pro ředitele škol v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků podle § 24 odst. 4 písm. a) zákona č. 563/2004 Sb., nebo jeho ekvivalent.

Do výzkumu byly zahrnuty tři resp. čtyři varianty vzdělávacích středisek, které působí v rámci moravskoslezského kraje, a která nabízejí kvalifikační studia v oblasti řízení školství, a to pro pedagogické pracovníky resp. ředitele škol, v rámci DVPP podle § 24 odst. 4 písm. a) zákona č. 563/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nebo jejich ekvivalenty. Dle četnosti lze tedy konstatovat, že nejpočetnější vzdělávací institucí, kde ředitelé toto studium absolvovali, je Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum, Nový Jičín, příspěvková organizace (KVIC). V těsném závěsu následuje soukromá vzdělávací agentura Mgr. Antonína Pavery – PARIS, kde lze získat toto studium intenzivním seminářem v podobě několika denních soustředění, a to za 3 až 4 měsíce od zahájení studia, což je pro mnoho ředitelů velmi lákavé.

Graf č. 4 (Vzdělávací instituce, kde byly dosaženy znalosti respondentů v oblasti řízení školství)

Vyhodnocení otázky č. 5 - Může ředitel základní školy obdobně jako ve středním vzdělávání nebo vyšším odborném vzdělávání povolit žákovi základní vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu dle § 18 školského zákona, a to i z jiných závažných důvodů (např. z důvodů sportovních aktivit žáka)?

Do výzkumu byly zahrnuty tři varianty odpovědí. Respondenti jednoznačně odpověděli výběrem možnosti b), tj. Ne, což je správná odpověď. Ředitel základní školy může s písemným doporučením školského poradenského zařízení povolit nezletilému žákovi

se speciálními vzdělávacími potřebami nebo s mimořádným nadáním na žádost jeho zákonného zástupce a zletilému žákovi nebo studentovi se speciálními vzdělávacími potřebami nebo s mimořádným nadáním na jeho žádost vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu. V ostatních případech ne.

Legislativní opora: Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, § 18

Graf č. 5 (Uzavřená testová otázka z oblasti školského práva a legislativy č. 5)

Vyhodnocení otázky č. 6 - Lze žákovi 7. ročníku, základního vzdělávání, tedy druhého stupně základní školy, povolit individuální vzdělávání dle § 41 školského zákona?

Do výzkumu byly zahrnuty tři varianty odpovědí. Respondenti jednoznačně odpověděli výběrem možnosti b), tj. Ne, což je správná odpověď. Individuální vzdělávání lze povolit pouze žákovi prvního stupně základní školy.

Legislativní opora: Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, § 41

Graf č. 6 (Uzavřená testová otázka z oblasti školského práva a legislativy č. 6)

Vyhodnocení otázky č. 7 - Ředitel základní školy individuální vzdělávání podle § 41 školského zákona, může povolit tehdy, pokud ...?

Do výzkumu byly zahrnuty tři varianty odpovědí. Respondenti jednoznačně odpověděli výběrem možnosti b), tj. osoba, která bude žáka vzdělávat, získala alespoň střední vzdělání s maturitní zkouškou, což je správná odpověď.

Legislativní opora: Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, § 41

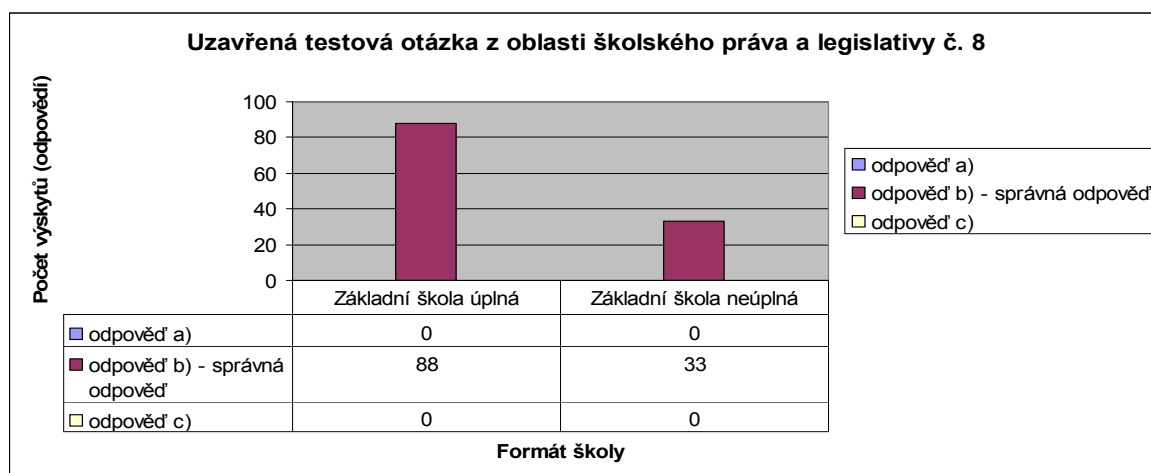

Graf č. 7 (Uzavřená testová otázka z oblasti školského práva a legislativy č. 7)

Vyhodnocení otázky č. 8 - Pokud školská rada výroční zprávu o činnosti školy neschválí, ředitel školy předloží dokument k novému projednání do jaké doby?

Do výzkumu byly zahrnuty tři varianty odpovědí. Respondenti jednoznačně odpověděli výběrem možnosti b), tj. do 1 měsíce, což je správná odpověď.

Legislativní opora: Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, § 168 odst. 3

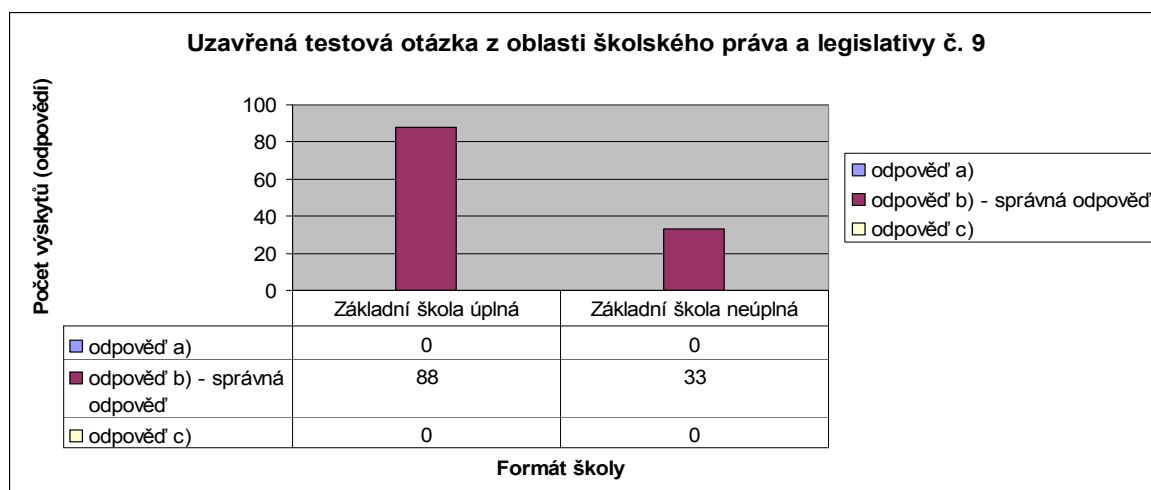

Graf č. 8 (Uzavřená testová otázka z oblasti školského práva a legislativy č. 8)

Vyhodnocení otázky č. 9 - V případě pokud školská rada výroční zprávu o činnosti školy nebo pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků v základních a středních školách neschválí. Opakovaného projednání se účastní?

Do výzkumu byly zahrnuty tři varianty odpovědí. Respondenti jednoznačně odpověděli výběrem možnosti b), tj. zřizovatel, což je správná odpověď.

Legislativní opora: Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, § 168 odst. 3

Graf č. 9 (Uzavřená testová otázka z oblasti školského práva a legislativy č. 9)

Vyhodnocení otázky č. 10 - Je trenér pedagogickým pracovníkem zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů?

Do výzkumu byly zahrnuty tři varianty odpovědí. Respondenti jednoznačně odpověděli výběrem možnosti a), tj. ano, což je správná odpověď. Trenér je ve smyslu níže uvedené legislativní opory pedagogickým pracovníkem.

Legislativní opora: Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 2

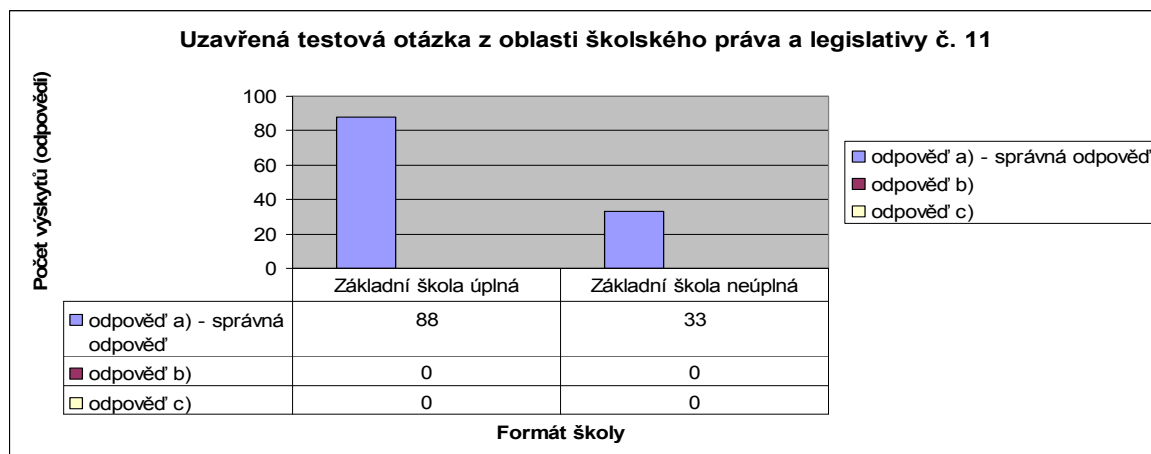

Graf č. 10 (Uzavřená testová otázka z oblasti školského práva a legislativy č. 10)

Vyhodnocení otázky č. 11 - Přípravnou třídu lze zřídit, pokud se v ní bude vzdělávat nejméně?

Do výzkumu byly zahrnuty tři varianty odpovědí. Respondenti jednoznačně odpověděli výběrem možnosti a), tj. 7 dětí, což je správná odpověď.

Legislativní opora: Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, § 47 odst. 1

Graf č. 11 (Uzavřená testová otázka z oblasti školského práva a legislativy č. 11)

Vyhodnocení otázky č. 12 - Může školská rada podávat návrh na odvolání ředitele a návrh na vyhlášení konkursu na ředitele školy.

Do výzkumu byly zahrnuty tři varianty odpovědí. Respondenti jednoznačně odpověděli výběrem možnosti a), tj. ano, což je správná odpověď. Školská rada může podávat návrh na odvolání ředitele a návrh nevyhlášení konkursu na ředitele školy.

Legislativní opora: Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, § 168 odst. 1

Graf č. 12 (Uzavřená testová otázka z oblasti školského práva a legislativy č. 12)

Vyhodnocení otázky č. 13 - Má každý právo nahlížet do údajů ve školském rejstříku a pořizovat si výpisy?

Do výzkumu byly zahrnuty tři varianty odpovědí. Respondenti jednoznačně odpověděli výběrem možnosti a), tj. ano, školský rejstřík je veřejným seznamem, což je správná odpověď.

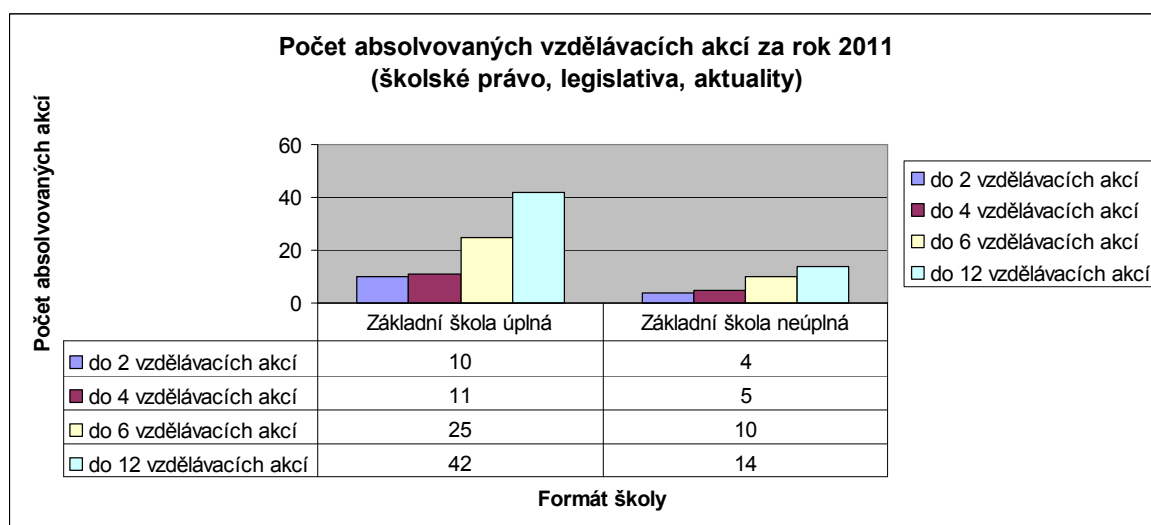
Legislativní opora: Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, § 141 odst. 2

Graf č. 13 (Uzavřená testová otázka z oblasti školského práva a legislativy č. 13)

Vyhodnocení otázky č. 14 – Informace o počtu uskutečněných vzdělávacích akcí zaměřených na oblast školského práva a legislativy, a to za poslední kalendářní rok 2011

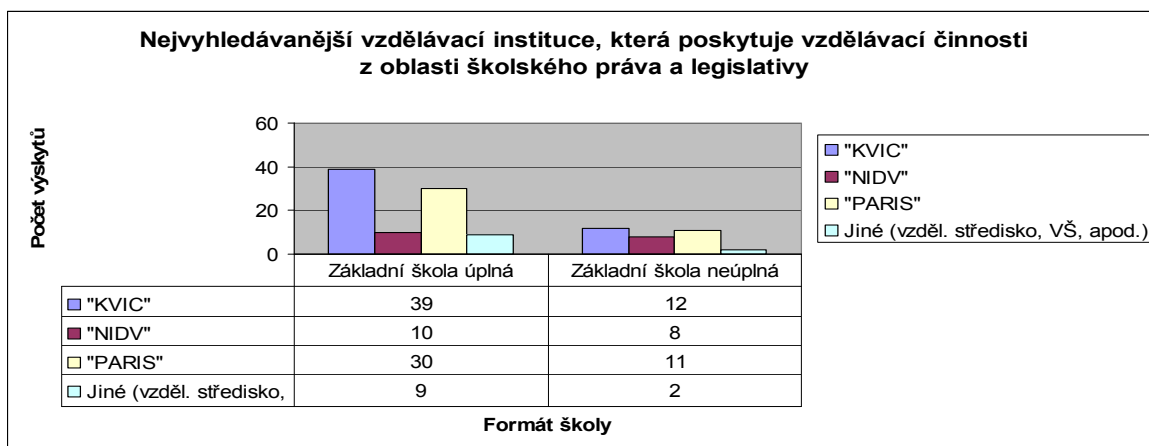
Do výzkumu byly zahrnuty čtyři kategorie z hlediska počtu absolvovaných vzdělávacích akcí se specializací na školské právo, legislativu a aktuality. Škála je v rozpětí do 2 absolvovaných vzdělávacích akcí za rok 2011 až po dosažení hranice do 12 vzdělávacích akcí. Výsledky dotazníku nám vypovídají o tom, že nejpočetnější výskyt, a to bez ohledu na formát a umístění školy, je do 12 vzdělávacích akcí.

Graf č. 14 (Počet absolvovaných vzdělávacích akcí za rok 2011 se zaměřením na právo a legislativu)

Vyhodnocení otázky č. 15 – Nejvyhledávanější vzdělávací instituce, která poskytuje vzdělávací činnosti z oblasti školského práva a legislativy

Největší počet dotazovaných udává, že nejvyhledávanější vzdělávací institucí, která poskytuje vzdělávací činnosti z oblasti školského práva a legislativy, je Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum, Nový Jičín, příspěvková organizace (KVIC). V těsné blízkosti následuje soukromá vzdělávací agentura Mgr. Antonína Pavery – PARIS, dále Národní institut pro další vzdělávání, NIDV (Krajské pracoviště Ostrava) a pouze 11 dotazovaných (9 dotazovaných ze základních škol úplných a 2 dotazovaní ze základních škol neúplných) odpovědělo, že volí jiné vzdělávací středisko.

Graf č. 15 (Nejvyhledávanější vzdělávací instituce, která poskytuje vzdělávací činnosti z oblasti školského práva a legislativy)

8. 2 Vyhodnocení hypotéz

Tato část shrnuje výsledky výzkumu v souvislosti s hypotézami, které byly stanoveny.

1. Hypotéza (H1): Málotřídní základní školy jsou srovnatelné v úrovni právního vědomí jejich řídicích pracovníků se školami úplnými.

Uvedené údaje v předešlé kapitole „Detailní analýza právního podvědomí ředitelů škol a jejich dalšího vzdělávání“ nám ukazují stejný přístup k odpovědím, jak ředitelů úplných základních škol či jejich neúplných ekvivalentů (malotřídních škol). Výsledky nám ukazují, že všichni ředitelé bez ohledu na formát školy a místo, ve kterém se zařízení nachází, odpověděli na všechny testové, uzavřené otázky č. 5 až 14 správně. Lze tedy konstatovat, že málotřídní základní školy jsou srovnatelné v úrovni právního vědomí jejich řídicích pracovníků se školami úplnými. Hypotéza se potvrdila.

2. Hypotéza (H2): Úroveň právního vědomí řídicích pracovníků škol je kvantitativním odrazem počtu absolvovaných vzdělávacích seminářů-kurzů v oblasti legislativy, a to v rámci systému DVPP.

Analýza údajů předešlé kapitoly „Detailní analýza právního podvědomí ředitelů škol a jejich dalšího vzdělávání“ nám současně ukazuje, že všichni ředitelé bez ohledu na formát školy a místo, ve kterém se zařízení nachází, odpověděli do 12 vzdělávacích akcí za rok 2011 se zaměřením na školské právo, legislativu a aktuality. Můžeme se tedy domnívat a lze tedy konstatovat, že úroveň právního vědomí řídicích pracovníků škol je kvantitativním odrazem počtu absolvovaných vzdělávacích seminářů-kurzů v oblasti legislativy, a to v rámci systému DVPP. Hypotéza se potvrdila.

8.3 Závěr empirického šetření

Cílem výzkumu bylo zhodnotit a analyzovat oblast právního vědomí ředitelů škol a školských zařízení v působnosti moravskoslezského kraje, kteří zastupují Základní školy úplné a Základní školy neúplné (malotřídní), zjistit postoje k jejich dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků. Konkrétněji jsem svoji pozornost zaměřoval na problematiku dalšího vzdělávání ředitelů shora uvedených organizací v rámci systému DVPP, a to v oblasti legislativy a práva z resortu školství.

K problematice výzkumu dalšího vzdělávání jsem přistupoval z několika úhlů. V první řadě mi šlo o vystihnoutí vlastních osobních preferencí k určitému vzdělávacímu středisku a zároveň o zmapování roviny počtu kurzů dalšího vzdělávání z pozice ředitelů škol. Vedle ekonomických, pedagogických a organizačních okolností mají pro efektivitu dalšího vzdělávání ředitelů zásadní význam také faktory psychologické a sociální, kterým zde nebyla věnovaná moc velká pozornost.

Mezi kontextové faktory dalšího vzdělávání řadíme dostupnost, obsah nabídek, cíle školy, školní klima, finance, způsoby vedení vzdělávacích akcí, povinnost či dobrovolnost vzdělávání, způsob organizace akcí, celospolečenské klima. K osobním faktorům řadíme věk, fázi kariéry, osobnostní vlastnosti ředitele, předchozí zkušenosti, vzdělání, rodinnou situaci, aktuální zdravotní a psychický stav.

Pomocí výzkumu a pomocí dotazníkového šetření byla získána a analyzována řada informací. Tento průzkum reprezentoval 150 odeslaných dotazníků osloveným respondentům (108 dotazníků Základním školám úplným a 42 dotazníků Základním školám neúplným). Zpět se vrátilo 121 řádně vyplněných dotazníků, což činí 80,67 % úspěšnosti v návratnosti rozeslaných dotazníků jednotlivým respondentům. Lze tedy druhotně konstatovat, že proběhlý výzkum má informační a vypovídací hodnotu.

Závěrem lze konstatovat, že obě hypotézy byly potvrzeny.

9 Závěr

V souladu s výsledky empirického šetření mohu konstatovat, že v moravskoslezském kraji je poměrně vysoké právní vědomí ředitelů škol, jakožto řídicích pracovníků, a to bez ohledu na formát školy a místo, ve kterém se zařízení nachází. Jsem velmi potěšen, že mohu konstatovat, že málotřídní základní školy jsou srovnatelné v úrovni právního vědomí jejich řídicích pracovníků se školami úplnými.

Další vzdělávání je významnou etapou pedagogického vzdělávání jako celku, a to nejen v oblasti školského práva a legislativy. Souvisí však nejen s rozvojem profesní dráhy ředitele nejen jako řídicího pracovníka potažmo pedagoga, ale i s rozvojem každé základní školy. Pedagogové oproti ředitelům škol však k podpoře svých snah potřebují i širší podporu, vedení školy, svého okolí, kolegů. Pokud škola funguje jako iniciátor změn a podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků, vzniká tak příznivé klima pro zavádění inovací v prostředí školy. Z tohoto titulu je velice podstatné další vzdělávání nejen ředitelů škol a celého pedagogického sboru, a to samozřejmě nejen v oblasti legislativy. Oblast dalšího vzdělávání však musí pružně reagovat na všechny pokroky, aktuality a novinky, konkrétním dokladem současné doby je např. výklad novely školského zákona a jeho prováděcích předpisů.

Nutnost reagovat na změny ve společnosti si ředitelé a pedagogové uvědomují a v této souvislosti také vzdělávání podporují a absolvují. Jedním z prostředků k vyrovnávání s těmito změnami jsou právě semináře a kurzy pořádané v rámci dalšího vzdělávání, která jsou velmi důležitá pro osobnostní i odborný rozvoj nejen ředitelů z postu vedoucích pracovníků, ale celé učitelské profese.

Využívání jednotlivých variant dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je bezesporu ovlivněno dostupností, obsahem, způsobem organizace vnějších nabídek, financemi, povinností či dobrovolností vzdělávání i celospolečenským klimatem. K osobním faktorům řadíme zejména osobnostní vlastnosti ředitele a učitele, předchozí zkušenosti, věk a fázi kariéry, aktuální zdravotní a psychický stav, zájmy, rodinnou situaci, pocit pracovní zátěže, potřeby a jejich očekávání.

Uvítal bych zavedení podobného způsobu jako má Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě²⁰ (dále jen ČKAIT), jejich propracovaný systém

²⁰ www.ckait.cz

celoživotní vzdělávání ČKAIT (dále jen CŽV) je cestou, která trvale zajišťuje přístup k nejnovějším informacím a znalostem. Je klíčem k pochopení probíhajících a stále se zrychlujících změn. Požadavek celoživotního trvalého doplňování a rozšiřování znalostí vyplývá z rychlejšího tempa vzniku nových a zastarávání dřívějších poznatků. Vzdělávání přestává být jednorázovým procesem, končícím opuštěním školy. Asi polovina poznatků v jednotlivých oborech a specializacích zastarává v průměru během 5 až 7 let. Celoživotní vzdělávání je základním předpokladem pro vysokou odbornou úroveň činnosti autorizovaných osob a jejich profesního růstu. Kurzy a odborné semináře, které akredituje ČKAIT, a to v rámci procesního řízení, mají přiděleny určitý počet kreditů (1 až 3 kredity). Každý z těchto autorizovaných inženýrů má za povinnost na sobě a svém dalším vzdělávání pracovat a nadále ho prohlubovat. Autorizovaná osoba má doporučeno a za určitou povinnost, pro udržení autorizace, každoročně absolvovat odborně zaměřené kurzy v rámci celoživotního vzdělávání ČKAIT, a tím získat daný počet kreditních bodů. Velmi obdobně bych vyřešil situaci v resortu školství. I když výsledky této práce vypovídají o něčem jiném, lze říci, že v celostátním měřítku je viditelné, že mnoho ředitelů, kteří zasedli do vedoucích pracovních míst organizací, záhy přestalo na sobě v oblastech řízení školství dále pracovat, a to již po absolvování minimálního povinného studia v těchto oblastech, které předepisuje současně platná legislativa. Přičemž stačí každému s jmenovacím dekretem do jeho vedoucího pracovního místa rozdat určitou podobu indexu a bodové kreditní minimum, které musí za kalendářní rok splnit, bez ohledu na to, zda-li absolvuje jeden kurz za onu hranici maxima kreditů či několik kurzů a součtem se na tuto hranici dostane také. Dle mého názoru se mi jeví, že tento způsob je transparentní i pro zřizovatele, mohlo by se tedy jednat o povinnou přílohu sebehodnocení ředitele, a to v podobě pouze prosté kopie výkazu o studiu. V přeneseném měřítku by se mohlo jednat nejen o zdokonalení systému odměňování ředitelů škol a školských zařízení. Samozřejmě podmínkou by bylo legislativní zázemí a přizpůsobení celého systému DVPP.

Tyto výsledky považuji za přínosné a zajímavé, protože dokazují důležitost dalšího vzdělávání ředitelů škol a pedagogů, kteří z něj čerpají nejvíce informace potřebné pro svou řídicí práci, ale bezesporu také inspiraci pro změnu svojí pedagogické činnosti. Analyticky stanovený cíl v úvodu bakalářské práce se podařilo splnit. Závěrem mohu konstatovat, že mě tato práce a její téma svou jedinečností a jistou hloubkou poznání velice zaujala a pevně věřím, že mé šetření a analýza současné úrovně právního vědomí řídících pracovníků ve školství bude jistým přínosem pro rozvoj školského managementu.

Požítá literatura

- [1.] BENDL, S. Dotazníkové šetření o subjektivní obtížnosti učitelských činností. *Pedagogika*, 1997, roč. 47, č. 1, s. 54-64. ISSN 0031-3815
- [2.] *Celoživotní učení* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2006. [cit. 2012-01-03]. Dostupný z:
<http://www.msmt.cz/Files/HTM/Celozivotniucenizakladnipojmy.htm>
- [3.] *Databáze akcí DVPP, právnické osoby* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2006. [cit. 2012-01-03]. Dostupné z:
<http://dvpp.msmt.cz/advpp/vybdvpp.asp>
- [4.] *Databáze akcí DVPP, fyzické osoby* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2006. [cit. 2012-01-03]. Dostupné z:
<http://dvpp.msmt.cz/fadvpp/vybdvpp.asp>
- [5.] FILOVÁ, H. Didaktické principy. In *Vybrané kapitoly z obecné didaktiky*. Brno: PdF MU, 1996. ISBN 80-210-1308-7
- [6.] GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. 207 s. ISBN 80-85931-79-6
- [7.] *Informace o dalším vzdělávání* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2006. [cit. 2012-01-03]. Dostupné z:
<http://www.msmt.cz/Files/HTM/JSInformaceodalsimvzdelavani.htm>
- [8.] KARABEC, S. *Informace pro zástupce odborových organizací o transformaci pedagogických center* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2004. [cit. 2006-01-10]. Dostupné z:
<http://www.skolaonline.cz/scripts/detail.php?id=2735>
- [9.] KOHNOVÁ, J. *Další vzdělávání učitelů a jejich profesní rozvoj*. Praha: PdF UK, 2004. 182 s. ISBN 80-7290-148-6
- [10.] KYRIACOU, CH. *Klíčové dovednosti učitele: cesty k lepšímu vyučování*. Praha: Portál, 1996. 153 s. ISBN 80-7178-022-7
- [11.] LUKÁŠOVÁ – KANTORKOVÁ H. (ed.) *Profesionalizace vzdělávání učitelů a vychovatelů*. Ostrava: PdF OU, 2002. 430 s. ISBN 80-7042-218-1

- [12.] *Memorandum o celoživotním učení* [online]. Praha: Národní vzdělávací fond, 2000.
[cit. 2006-05-12]. Dostupný z: <http://www.nvf.cz/archiv/memorandum/obsah.htm>
- [13.] *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. c2006, [cit. 2012-01-03].
Dostupný z: <http://www.msmt.cz>
- [14.] MUŽÍK, J. *Andragogická didaktika*. Praha: Codex Bohemia, 1998. 272 s.
ISBN 80-85 96 3-52-3
- [15.] MUŽÍK, J. *Didaktika profesního vzdělávání dospělých*. Plzeň: Fraus, 2005. 202 s.
ISBN 80-7238-220-9
- [16.] Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum, Nový Jičín, příspěvková organizace [online]. copyright neuvedeno,
[cit. 2012-01-03]. Dostupný z: <http://www.kvic.cz>
- [17.] Vzdělávací agentura a nakladatelství PARIS [online]. copyright neuvedeno,
[cit. 2012-01-03]. Dostupný z: <http://www.paris-karvina.cz>
- [18.] *Národní institut dalšího vzdělávání* [online]. c2006, [cit. 2012-01-03]. Dostupný z:
<http://www.nidv.cz>
- [19.] *Národní institut dětí a mládeže* [online]. copyright neuvedeno, [cit. 2012-01-03].
Dostupný z: <http://www.nidm.cz>
- [20.] *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice – Bílá kniha* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2006. [cit. 2012-01-03].
Dostupný z: <http://www.msmt.cz/files/pdf/bilakniha.pdf>
- [21.] PASH, M. A KOL. *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině: jak pracovat s kurikulem*. Praha: Portál, 1998. 424 s. ISBN 80-7178-127-4
- [22.] PRŮCHA, J. *Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru*. Praha: Portál, 2000. 272 s.
ISBN 80-7178-399-4
- [23.] PRŮCHA, J. *Učitel: současné poznatky o profesi*. Praha: Portál, 2002. 160 s.
ISBN 80-7178-621-7
- [24.] PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8

- [25.] *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání* [online]. Praha: výzkumný ústav pedagogický, 2005. [cit. 2006-04-30]. Dostupný z:
<http://www.rvp.cz/soubor/rvpzv.pdf>
- [26.] SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika*. Praha: ISV nakladatelství, 1999. 296 s. ISBN 80-85866-33-1
- [27.] SPILKOVÁ, V. A KOL. *Současné proměny vzdělávání učitelů*. Brno: Paido, 2004. 271 s. ISBN 80-7315-081-6
- [28.] *Strategie rozvoje lidských zdrojů* [online]. Praha: Národní vzdělávací fond, 2003. [cit. 2006-05-12]. Dostupný z: http://www.nvf.cz/rozvoj_lz/vystupy.htm
- [29.] STRAUSS, A., CORBINOVÁ, J. *Základy kvalitativního výzkumu*. Brno: Albert, 1999. ISBN 80-85834-60-X
- [30.] ŠŤASTNOVÁ, P. *Pojetí celoživotního vzdělávání. Teoretická studie* [online]. Praha: Ústav pro informace a vzdělávání, 2002. [cit. 2006-05-10]. Dostupný z:
[http://old.uiv.cz/root/tuzemske_projekty/celozivotni_vzdelavani/ attachments_celo_zivotni_vzdelavani/1-TS-CZV.pdf](http://old.uiv.cz/root/tuzemske_projekty/celozivotni_vzdelavani/attachments_celo_zivotni_vzdelavani/1-TS-CZV.pdf)
- [31.] ŠVEC, V. A KOL. *Cesty k učitelské profesi: utváření a rozvíjení pedagogických dovedností*. Brno: Paido, 2002. ISBN 80-7315-035-2
- [32.] Vyhláška 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků. In *Portál veřejné zprávy* [on-line]. Praha: Ministerstvo vnitra. [cit. 2012-01-03]. Dostupný z:
http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=60323&l_nr=2556499846~3A317~2F2005~20Sb.&l_name=3532552282~3Ao~20dal~C5~A1~C3~ADm~20vzd~C4~9Bl~C3~A1v~C3~A1n~C3~AD~20a~20kari~C3~A9m~C3~ADm~20syst~C3~A9mu~20pedagogick~C3~BDch~20pracovn~C3~ADk~C5~AF&fulltext=&nr=317~2F2005&part=&name=&rpp=15
- [33.] Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In *Portál veřejné zprávy* [on-line]. Praha: Ministerstvo vnitra. [cit. 2012-01-03]. Dostupný z:
http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=58471&l_nr=1847197202~3A561~2F2004~20Sb.&l_name=2310531507~3A~C5~A1kolsk~C3~BD~20z~C3~A1kon&fulltext=&nr=561~2F2004&part=&name=&rpp=15

- [34.] Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů. In *Portál veřejné zprávy* [on-line]. Praha: Ministerstvo vnitra. [cit. 2012-01-03]. Dostupný z:
http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=58473&l_nr=1793863215~3A563~2F2004~20Sb.&l_name=3013270154~3Ao~20pedagogick~C3~BDch~20pracovn~C3~ADc~C3~ADch~20a~20o~20zm~C4~9Bn~C4~9B~20n~C4~9Bkter~C3~BDch~20z~C3~A1kon~C5~AF&fulltext=&nr=563~2F2004&part=&name=&rpp=15
- [35.] Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád. In *Portál veřejné zprávy* [on-line]. Praha: Ministerstvo vnitra. [cit. 2012-01-03]. Dostupný z:
http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=58370&l_nr=1768841071~3A500~2F2004~20Sb.&l_name=3330657368~3Aspr~C3~A1vn~C3~AD~20~C5~99~C3~A1d&fulltext=&nr=500~2F2004&part=&name=&rpp=15
- [36.] Seznam platných předpisů v resortu školství, mládeže a tělovýchovy [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2006. [cit. 2012-01-03]. Dostupné z:
<http://www.msmt.cz/file/11075>
- [37.] Standardy_pro_udelovani_akreditaci_DVPP[1].doc [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2006. [cit. 2012-01-03]. Dostupné z:
<http://www.msmt.cz/file/13749>
- [38.] *Zpráva MŠMT o reorganizaci pedagogických center* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2004. [cit. 2006-01-16]. Dostupné z:
<http://ucitelske-listy.ceskaskola.cz/Ucitelskelisty/Ar.asp?ARI=101598&CAI=2147>

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 (Informace, 2004)	19
Tabulka č. 2 (převzato a upraveno od Kohnová, 2004).....	21
Tabulka č. 3 (záznam „KVIC“ převzat z databáze DVPP, kterou vede MŠMT na http://dvpp.msmt.cz/advpp/vybdvpp.asp).....	26
Tabulka č. 4 (záznam „NIDV“ převzat z databáze DVPP, kterou vede MŠMT na http://dvpp.msmt.cz/advpp/vybdvpp.asp).....	27
Tabulka č. 5 (záznam „Mgr. Antonín Pavera – PARIS“ převzat z databáze DVPP, kterou vede MŠMT na http://dvpp.msmt.cz/fadvpp/vybdvpp.asp)	28
Tabulka č. 6 (Základní a výběrový soubor. Zřizovatel: Moravskoslezský kraj, Obec, Soukromník, Církev, Státní správa ve školství)	39

Seznam grafů

Graf č. 1 (Respondenti ze strany formátu školy, rozeslaných dotazníků a jejich návratnosti)	44
Graf č. 2 (Pohlaví dotazovaných respondentů).....	45
Graf č. 3 (Věkové složení respondentů)	45
Graf č. 4 (Vzdělávací instituce, kde byly dosaženy znalosti respondentů v oblasti řízení školství).....	46
Graf č. 5 (Uzavřená testová otázka z oblasti školského práva a legislativy č. 5)	47
Graf č. 6 (Uzavřená testová otázka z oblasti školského práva a legislativy č. 6)	48
Graf č. 7 (Uzavřená testová otázka z oblasti školského práva a legislativy č. 7)	48
Graf č. 8 (Uzavřená testová otázka z oblasti školského práva a legislativy č. 8)	49
Graf č. 9 (Uzavřená testová otázka z oblasti školského práva a legislativy č. 9)	49
Graf č. 10 (Uzavřená testová otázka z oblasti školského práva a legislativy č. 10)	50
Graf č. 11 (Uzavřená testová otázka z oblasti školského práva a legislativy č. 11)	50
Graf č. 12 (Uzavřená testová otázka z oblasti školského práva a legislativy č. 12)	51
Graf č. 13 (Uzavřená testová otázka z oblasti školského práva a legislativy č. 13)	51
Graf č. 14 (Počet absolvovaných vzdělávacích akcí za rok 2011 se zaměřením na právo a legislativu)	52
Graf č. 15 (Nejvyhledávanější vzdělávací instituce, která poskytuje vzdělávací činnosti z oblasti školského práva a legislativy)	53

Přílohy

Příloha 1: Dotazník	63
Příloha 2: Seznam platných předpisů v resortu školství, mládeže a tělovýchovy (podle stavu k 1.6.2010).....	64
Příloha 3: Standardy pro udělování akreditací DVPP	66

Dotazník – výzkumné šetření

zaměřeno na úroveň právního vědomí řídicích pracovníků škol a školských zařízení

Vážený pane kolego,

Vážená paní kolegyně,

zdvořile Vás žádám o vyplnění dotazníku, resp. níže uvedených dotazů z oblasti základních statistických údajů o respondentovi, otázek směřovaných na školské právo a Vašeho dalšího vzdělávání resp. dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Výzkumné šetření je primárně zaměřeno na úroveň právního vědomí řídicích pracovníků škol a školských zařízení, kteří zabezpečují řízení a chod školy, tj. cílovou skupinu tvoří ředitelé. Dotazník zabere cca 15 minut, je plně anonymní a bude sloužit jako podklad pro statistické zpracování bakalářské práce v rámci ukončení vysokoškolského studia školského managementu na Univerzitě Karlově v Praze. Pokud by Vás zajímal výsledek tohoto dotazníkového šetření a průzkumu, prosím, neváhejte mě kontaktovat na níže uvedený email, velmi rád jej poskytnu.

Předem mnohokrát děkuji za Váš strávený čas při vyplňování tohoto dotazníku.

S přátelským pozdravem

Ing. Lukáš Smutný

smutny@systemcontrol.cz

I. Obecná charakteristika respondentů (otázky č. 1 až 3)

1) Formát školy, ve které zastáváte vedoucí pracovní místo ředitele.

- a) Základní škola úplná (1. a 2. stupeň ZŠ, do 1000 žáků)
- b) Základní škola neúplná (pouze 1. stupeň ZŠ, malotřídní, do 300 žáků)

2) Pohlaví

- a) Muž
- b) Žena

3) Věk

a) do 35 let	c) do 55 let
b) do 45 let	d) do 65 let

II. Obecná charakteristika respondentů; studium pro ředitele (otázka č. 4)

4) U jaké vzdělávací instituce jste dosáhl(a) znalosti v oblasti řízení školství absolvováním studia pro ředitele škol v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků podle § 24 odst. 4 písm. a) zákona č. 563/2004 Sb., nebo jeho ekvivalent?

- a) Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum, Nový Jičín, příspěvková organizace (KVIC)
- b) Národní institut pro další vzdělávání, NIDV (Krajské pracoviště Ostrava)
- c) Soukromá vzdělávací agentura Mgr. Antonína Pavery – PARIS
- d) Jiné (vzdělávací středisko, VŠ, apod.)

III. Uzavřené testové otázky z oblasti školského práva a legislativy (otázky č. 5 až 13)

5) Může ředitel základní školy obdobně jako ve středním vzdělávání nebo vyšším odborném vzdělávání povolit žákovi základní vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu dle § 18 školského zákona, a to i z jiných závažných důvodů (např. z důvodů sportovních aktivit žáka)?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Pouze v některých případech

6) Lze žákovi 7. ročníku, základního vzdělávání, tedy druhého stupně základní školy, povolit individuální vzdělávání dle § 41 školského zákona?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Pouze v některých případech

7) Ředitel základní školy individuální vzdělávání podle § 41 školského zákona, může povolit tehdy, pokud:

- a) osoba, která bude žáka vzdělávat, získala alespoň střední vzdělání s výučním listem
- b) osoba, která bude žáka vzdělávat, získala alespoň střední vzdělání s maturitní zkouškou
- c) osoba, která bude žáka vzdělávat, získala alespoň vysokoškolské vzdělání v bakalářském studijním programu

8) Pokud školská rada výroční zprávu o činnosti školy neschválí, ředitel školy předloží dokument k novému projednání do jaké doby?

- a) do 14 dnů
- b) do 1 měsíce
- c) do 2 měsíců

9) V případě, pokud školská rada výroční zprávu o činnosti školy nebo pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků v základních a středních školách neschválí, opakovaného projednání se účastní?

- a) zástupce Ministerstva školství, mládeže a sportu
- b) zřizovatel
- c) zástupce České školní inspekce

10) Je trenér pedagogickým pracovníkem zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů?

- a) ano
- b) ne
- c) není právním předpisem stanoveno

11) Přípravnou třídu lze zřídit, pokud se v ní bude vzdělávat nejméně?

- a) 7 dětí
- b) 8 dětí
- c) není právním předpisem stanoveno

12) Může školská rada podávat návrh na odvolání ředitele a návrh na vyhlášení konkursu na ředitele školy.

- a) ano
- b) ne
- c) není právním předpisem stanoveno

13) Má každý právo nahlížet do údajů ve školském rejstříku a pořizovat si výpisy?

- a) ano, školský rejstřík je veřejným seznamem
- b) ne, školský rejstřík je neveřejným seznamem
- c) není právním předpisem stanoveno

IV. Informace o počtu uskutečněných vzdělávacích akcí zaměřených na oblast školského práva a legislativy, a to za poslední kalendářní rok 2011 (otázka č. 14)

14) Kolik vzdělávacích akcí jste absolvoval(a) za rok 2011 se zaměřením na právo a legislativu?

- a) do 2 vzdělávacích akcí
- b) do 4 vzdělávacích akcí
- c) do 6 vzdělávacích akcí
- d) do 12 vzdělávacích akcí

V. Informace o nejvyhledávanější vzdělávací instituci, která poskytuje ředitelům škol a školských zařízení v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků vzdělávací akce, kurzy a semináře z oblasti školského práva a legislativy (otázka č. 15)

15) Jaké vzdělávací středisko resp. instituci upřednostňujete, která v rámci DVPP poskytuje kurzy a semináře z oblasti školského práva a legislativy?

- a) Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum, Nový Jičín, příspěvková organizace (KVIC)
- b) Národní institut pro další vzdělávání, NIDV (Krajské pracoviště Ostrava)
- c) Soukromá vzdělávací agentura Mgr. Antonína Pavery – PARIS
- d) Jiné (vzdělávací středisko, VŠ, apod.)

Vysvětlivky:

Školský zákon – Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

III.

**Ministerstvo školství,
mládeže a tělovýchovy
Č.j. 4557/2010-80**

SEZNAM

**PLATNÝCH PŘEDPISŮ V RESORTU
ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
podle stavu k
1. 6. 2010**

Seznam platných předpisů v resortu školství, mládeže a tělovýchovy obsahuje výčet právních i vnitroresortních předpisů, které vydává Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, popřípadě které spadají do působnosti MŠMT nebo obsahují speciální právní úpravu týkající se přímo vztahů v resortu školství, mládeže a tělovýchovy. (V seznamu proto nejsou uvedeny obecné právní předpisy, které jsou sice pro subjekty v resortu školství, mládeže a tělovýchovy závazné, avšak jejichž obsah není významnou měrou tvořen speciálními pravidly upravujícími přímo vztahy v daném resortu.)

OBSAH

- I. [Výchova a vzdělávání \(předškolní, základní, střední, vyšší odborné, základní umělecké, jazykové\)](#)
[Zákony, nařízení vlády, vyhlášky, vnitroresortní předpisy \(Směrnice, opatření, příkazy, pokyny, rámcové vzdělávací programy, Pokusná ověřování a rozvojové programy ve vzdělávání, informace, doporučení\)](#)
- II. [Ochranná výchova, ústavní výchova, preventivně výchovná péče](#)
- III. [Školské služby](#)
- IV. [Pedagogičtí pracovníci, pracovní právo, bezpečnost práce, bezpečnost ve školách a školských zařízeních](#)
- V. [Vysoké školy, výzkum, vývoj a inovace](#)
- VI. [Další vzdělávání, uznávání odborné kvalifikace, rekvalifikace](#)
- VII. [Sociální věci, stipendia, ocenění](#)
- VIII. [Mládež, tělovýchova a sport](#)
- IX. [Financování činnosti škol a školských zařízení](#)
- X. [Správa majetku a účetnictví](#)
- XI. [Kontrola, informace a statistika](#)
- XII. [Vyhlášky MŠMT vydané k provedení zákonů v působnosti jiných ministerstev](#)

Kompletní dokument ke stažení:

[**http://www.msmt.cz/file/11075**](http://www.msmt.cz/file/11075)

**Příloha 3: Standardy pro udělování akreditací DVPP
(Č.j. 26 451/2005-25, 30 908/2005-25, 10 405/2008-6/IPPP)**

Standardy pro udělování akreditací DVPP

Č.j. 26 451/2005-25, 30 908/2005-25, 10 405/2008-6/IPPP

1. Studium pedagogiky

a) podle § 22 odst. 1 písm. a) zákona č. 563/2004 Sb. a § 3 vyhlášky č. 317/2005 Sb.

b) podle § 22 odst. 1 písm. b) zákona č. 563/2004 Sb. a § 3 vyhlášky č. 317/2005 Sb.

2. Studium pro asistenty pedagoga podle § 20 odst. e) zákona č. 563/2004 Sb. a § 4 vyhlášky č. 317/2005 Sb.

3. Studium pro ředitele škol a školských zařízení podle § 5 odst. 2 zákona č. 563/2004 Sb. a § 5 vyhlášky č. 317/2005 Sb.

4. Studium pro vedoucí pedagogické pracovníky podle § 7 vyhlášky č. 317/2005 Sb.

5. Studium pro výchovné poradce podle § 8 vyhlášky č. 317/2005 Sb.

6. Studium k výkonu specializovaných činností podle § 9 písm. a) až e) vyhlášky č. 317/2005 Sb.

a) koordinace v oblasti informačních a komunikačních technologií

b) tvorba a následná koordinace školních vzdělávacích programů a vzdělávacích programů vyšších odborných škol

c) prevence sociálně patologických jevů

d) specializovaná činnost v oblasti environmentální výchovy

e) specializovaná činnost v oblasti prostorové orientace zrakově postižených

3. Standard Studia pro ředitele škol a školských zařízení

Studium pro ředitele škol a školských zařízení podle §5 odst. 2 zákona č. 563/2004 Sb. a § 5 vyhlášky č. 317/2005 Sb.

Kvalifikační studium realizované v rámci DVPP je určeno pedagogickým pracovníkům, kteří vykonávají nebo mají zájem vykonávat funkci ředitele školy nebo školského zařízení.

Vzdělávací program je zaměřen na získání znalostí v oblasti řízení školství, které umožní výkon funkce ředitele školy nebo školského zařízení podle §5, odstavec 2, zákona č. 563/2004 Sb.

Kritéria výběru účastníků se řídí zákonem č.563/2004 Sb., §5, odst. 2 a § 24

Časový plán studia:

Celkově vzdělávací program zahrnuje minimálně **100 hodin** přímé výuky včetně třídní stáže v rozsahu minimálně **15 hodin**

• vzdělávací program se skládá ze **4 základních modulů: základy práva, pracovní právo, financování školy, organizace školy a pedagogického procesu**. Hodinová dotace v modulech může být variabilní, avšak nesmí klesnout v jednotlivém modulu pod 20 hodin. Doporučená hodinová dotace je následující: základy práva v trvání 30 vyučovacích hodin, pracovní právo v trvání 25 hodin, financování školy 25 hodin, organizace školy a pedagogického procesu v trvání 20 hodin.

• žadatel o akreditaci předloží k jednotlivým modulům podrobný obsah kapitol a seznam lektorů k jednotlivým modulům s popisem jejich odborné způsobilosti

Ukončení studia:

Účastníci absolvují závěrečnou zkoušku před komisí, která bude obsahovat obhajobu písemné práce na vybrané téma z obsahu jednotlivých kapitol, pohovor o stáži absolvované ve škole nebo školském zařízení a ověření získaných znalostí.

PŘEHLED KAPITOL JEDNOTLIVÝCH MODULŮ

I. MODUL – Základní právní předpisy a jejich aplikace ve školství

Základní právní předpisy, které upravují oblast školství

Vyučovací jazyk a vzdělávání příslušníků národnostních menšin

Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a vzdělávání nadaných dětí, žáků a studentů

Povinná školní docházka

Předškolní vzdělávání

Základní vzdělávání

Střední vzdělávání, vyšší odborné vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři

Rada a školská rada (§132 a 167 až 168 zákona č.561/2004 Sb.)

Správní řízení

Řešení stížností

Vztah ředitele a České školní inspekce

Kontrolní funkce ČŠI

Rejstřík škol a školských zařízení, matrika

Poskytování informací

Ochrana osobních údajů

II. MODUL - Pracovní právo

Pracovní smlouva, dohoda o provedení práce, dohoda o pracovní činnosti
Skončení pracovního poměru
Kolektivní smlouva
Cestovní náhrady a vysílání pracovníků na pracovní cesty
Popisy práce pedagogických i nepedagogických zaměstnanců
Platové výměry zaměstnanců školy, platové třídy a stupně, nárokové a nenárokové složky platu
Zdravotní a sociální pojištění
BOZP, PO a CO na škole
Dovolená, náhradní volna, práce přesčas, pracovní volno při překážkách v práci na straně zaměstnance
Základní povinnosti zaměstnanců a vedoucích zaměstnanců
Pracovní podmínky mladistvých a žen, zejména těhotných
Odpovědnost za škodu z hlediska výkonu funkce, za škodu vzniklou žákům a za škodu způsobenou žáky (zákoně a možné pojištění za škodu...)
Základní hygienické předpisy
Systém školního stravování

III. MODUL - Financování školy

Finanční toky ve školství
Rozpočet školy
Hospodaření školní jídelny
Zúčtování nákladů a výnosů
Zásoby
Zásady sestavení a čerpání rozpočtu FKSP
Žádosti o investiční nebo neinvestiční dotace
Zásady pro zadávání veřejných zakázek
Zásady hospodaření s majetkem státu i obce a pravidla účtování v tomto majetku
Zásady inventarizace majetku
Účetnictví - zásady pro oběh účetních dokladů
Základní pravidla jiné činnosti související s činností školy
Daně a daňová přiznání

IV. MODUL - Organizace školy a pedagogického procesu

Schválené vzdělávací programy
Základní pedagogická dokumentace
Plány sestavované ředitelem školy
Organizační struktura školy
Kontrolní a hospitační činnost ředitele školy
Evaluace školy, autoevaluace
Mechanismy ukončování stupně vzdělání (maturitní zkouška, závěrečná zkouška...)
Bezpečnost a ochrana zdraví při výchově a vzdělávání a úrazy dětí, žáků a studentů
Činnost výchovného poradce na škole
Soustava oborů vzdělání